Jaargang 111. Dingsdag, 19 October 1852. No. 84

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

STAATSRAAD, COMMISSARIS DES KONINGS Provincie *Groningen*, brengt bij deze ter kennis van [pu]bliek, dat de STATENZIJL, ten gevolge van den hoo[ge]nen-waterstand, op den 11den dezer maand weder heeft worden **geopend**, en de SCHEEPVAART door dus **weder plaats kan hebben.**

[GR]ONINGEN, 14 October 1852.

De Staatsraad, Commissaris des Konings voornd.:
VAN LIMBURG STIRUM.

VERHURING VAN

[B]oekweit-Veen.

[BU]RGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente [Gron]ingen maken bekend, dat door den Heer Mr. **J. L.** [...], *Rentmeester van de Stads Veenen en Ter Apel* hunne goedkeuring, ten overstaan van den Heer Mr. G. K[illegible], Notaris te Wedde, op DON[DERD]AG den 28sten October 1852, op het Veen gelegen [Ter] *Apel* en *Ter Haar*, publiek voor *vijf* of *meer jaren* [in] **HUUR** zullen worden gepresenteerd: pl. m. **152** [deym]en **VEEN**, om te BEBOEKWEITEN.

[GRO]NINGEN, 18 October 1852.

Burgemeester en Wethouders voornd.:
J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

[Het] HOOFD van het Gemeentebestuur van *Groningen*, [gezie]n de Resolutie van Heeren GEDEPUTEERDE STA[TEN] der Provincie *Groningen*, van den 7den October 1852, [...], genomen, naar aanleiding eener missive van Z. Exc. [den] MINISTER van BINNENLANDSCHE ZAKEN van den [...] September l.l., no. 160, 3de Afd., A, Waterstaat, [in] verband tot de Wet van den 15den September l.l. [(St]aatsbl. no. 146), verklarende, **dat het algemeen [...] de onteigening vordert van perceelen, [...] verbreeding van den weg, langs de [Ni]euwe Haven te Groningen; —**

[B]rengt ter kennis van de Ingezetenen:

1) dat de door GEDEPUTEERDE STATEN bij de ge[melde] Resolutie benoemde **COMMISSIE** tot het aanhoo[ren] der **BEZWAREN** van de belanghebbenden tegen [het] plan tot de bedoelde verbreeding, zal bijeenkomen in het [GE]MEENTEHUIS te *Groningen*, op **Dingsdag den [...] October** eerstkomende, des namiddags te vier [uur], en dat de belanghebbenden bij deze worden opgeroe[pe]n, om alsdan voor die Commissie te verschijnen, om de [bez]waren, die zij mogten hebben, in te brengen;

2) dat het uitgewerkte PLAN van het Werk met de [K]AART en GRONDTEEKENING, opgemaakt overeenkom[stig] het 2e lid van art. 6 der Wet van den 28sten Au[gustus] 1851 (*Stsbl.* no. 125), op de SECRETARIJ der Ge[mee]nte *Groningen* op heden zijn nedergelegd, en aldaar ter [inza]ge van een ieder zullen zijn, tot dat de bedoelde Com[miss]ie hare werkzaamheden zal hebben volbragt.

Geschiedende deze Bekendmaking ter voldoening aan de [ar]t. 11 en 12 der Wet van den 28sten Augustus 1851 [(St]aatsbl. no. 125), en aan de Resolutie van Gedeputeerde [Stat]en bovengemeld.

GRONINGEN, 7 October 1852.

Het Hoofd van het Gemeentebestuur van Groningen: J. SLOT.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente [Gr]oningen,

Gezien art. 11 van het Koninklijk besluit van den 9den [No]vember 1851 (*Staatsblad* no. 142), volgens 't welk er [jaar]lijks, in de maand November, eene VERGADERING [van] KIESGEREGTIGDEN wordt gehouden, om de [P]LAATSEN aan te vullen der LEDEN van de KAMERS [va]n KOOPHANDEL en FABRIJKEN, die met het einde [des] jaars aan de beurt van aftreding zijn, of die door [ove]rlijden of andere oorzaken zijn uitgevallen;

Gezien eene missive van de Kamer van Koophandel en [Fa]brijken te *Groningen* van den 21sten Augustus 1852, [n]o. 9, houdende kennisgeving, dat bij loting is uitgewezen, [da]t het op het einde dezes jaars aftredende derde van de [le]den dier Kamer bestaat uit de Heeren J. G. HOLT[H]UIS, C. M. NAP, H. B. ONNES en H. A. WIJNNE;

Maken bekend, dat op WOENSDAG den 10den No[vem]ber 1852, van des voormiddags elf tot des namiddags [t]wee uur, in het RAADHUIS te dezer Stede, in de RAAD[Z]AAL, eene **VERGADERING** van **KIESGE[RE]GTIGDEN** zal worden gehouden, tot het KIEZEN [va]n VIER LEDEN der KAMER van KOOPHANDEL en [F]ABRIJKEN, ter aanvulling der plaatsen van de vier [ge]noemde aftredende Leden, die op nieuw benoembaar zijn.

Voorts dat de LIJST der KIESGEREGTIGDEN op de [S]ECRETARIJ dezer Gemeente voor de belanghebbenden ter [inz]age is gelegd, en dat de bezwaren tegen die Lijst, [h]etzij die den klager, hetzij die andere ingezetenen be[tr]effen, gedurende *acht dagen* na den dag dezer aankondi[g]ing bij het Gemeentebestuur kunnen worden ingeleverd, [w]aarover hetzelve alsdan beslist en daarvan aan de belang[he]bbenden kennis geeft, terwijl deze gedurende acht dagen [na] de beteekening dezer beslissing bij de GEDEPUTEERDE STATEN in hooger beroep kunnen komen.

Dat de STEMBRIEFJES acht dagen vóór den boven [b]epaalden dag der vergadering van Kiesgeregtigden aan [d]ezelve zullen worden gezonden.

Eindelijk worden de belanghebbenden herinnerd aan [d]e nagemelde bepaling betreffende de vereischten om als [L]ID van de Kamer van Koophandel en Fabrijken benoem[b]aar te zijn.

Om tot Lid eener Kamer benoembaar te zijn, wordt [v]ereischt, dat men den ouderdom van 30 jaren hebbe be[re]ikt, wone ter plaatse waar de Kamer gevestigd is, en [a]ldaar gedurende ten minste vijf jaren bestuurder eener [on]derneming van Handel of Fabrijkwezen, of in eenige [m]et die takken van Nijverheid in verband staande betrek[king] zij geweest.

Consuls van vreemde Mogendheden zijn niet benoembaar.

En opdat deze Notificatie kome ter kennis van een' ieder, [zal] dezelve in de eerstvolgende *Groninger Courant* worden [g]eplaatst en voorts gedrukt en aangeplakt.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 4den October 1852.

Burgemeester en Wethouders,
De Tijdelijke Voorzitter: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van de Gemeente *Groningen*, — gelet op de aanschrijving van den Heer STAATS[R]AAD, GOUVERNEUR dezer Provincie, gedagteekend den [..]sten Augustus 1833, no. 32 *b*, ten einde in de laatste helft der maand October van ieder jaar aan de Ingezetenen te herinneren de BEPALINGEN van art. 27 en 42 der Wet van den 29sten Maart 1833, houdende UITSCHRIJVING eener **BELASTING** op het **PERSONEEL**, — brengen de evengemelde artikelen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, met vermelding tevens, achter § 4 van art. 27, van de BIJVOEGING, vastgesteld bij art. 14 der Wet van den 24sten April 1843 (*Staatsblad* no. 15).

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 18den Oct. 1852.

Burgemeester en Wethouders,
De tijdelijke Voorzitter: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Belasting naar tijdsgelang.

Art. 27, § 1. Zoo wanneer een perceel, hetwelk op den 15den Mei niet in gebruik was, of ook een woonhuis, op hetzelfde tijdstip, enkel, en op den voet bij de laatste zinsnede van art. 26, § 2, bepaald, door eenen huisbewaarder bewoond zijnde, gedurende den loop des dienstjaars betrokken, in gebruik genomen, of van mobilair voorzien wordt, zal de belasting, volgens de *vier eerste* grondslagen, naar de hier boven bepaalde regelen, deswege moeten worden voldaan, doch slechts naar gelang van dat gedeelte des dienstjaars, hetwelk op het tijdstip der ingebruikneming, betrekking of meubelering overig blijft.

§ 2. In geval de belastingschuldige, welke zoodanig perceel, als bij § 1 bedoeld, aanvaardt, in het dienstjaar bereids wegens een ander perceel was aangeslagen, en hij dit tot dien tijd toe door hem gebruikte perceel verlaat, met wegvoering van alle roerende goederen, hoe ook genaamd, en zonder achterlating van huisbewaarder of van andere personen in zijne dienst, zal het bedrag van den ten zijnen name op het kohier gebragten aanslag, voor al de *vier* bedoelde grondslagen gezamenlijk, en in evenredigheid van het nog te verloopen tijdvak, worden afgetrokken van dat des, op den voet als boven, te doenen aanslags, zonder dat, indien deze aanslag minder bedraagt dan de vroegere, er eenige ontheffing zal kunnen worden gevorderd.

§ 3. De uitbreiding, vermeerdering, verwisseling of aanschaffing van belastingsvoorwerpen der *vier* eerste grondslagen, na den 15den Mei, zal, behalve in de gevallen bij §§ 1 en 2 hierboven vermeld, geen' grond geven tot eenen nieuwen of verhoogden aanslag in den loop des dienstjaars.

§ 4. Ter zake van zoodanige voorwerpen der *vijfde* of *zesde* grondslagen, als na den 15den Mei in dienst of gebruik genomen of aangeschaft worden, zal de belasting naar gelang van den nog overigen tijd des dienstjaars zijn verschuldigd, met dien verstande, dat geene verwisseling van dienstboden of paarden met andere, waarvoor geene hoogere regten verschuldigd zijn, op zich zelve, tot het nogmaals aanslaan van denzelfden belastingschuldige zal kunnen aanleiding geven. (*Volgt de bijvoeging boven bedoeld*): *De landbouwers, bij art. 18, § 1, bedoeld, zullen, wegens het afwisselend gebruik hunner belastingvrije en belastingschuldige paarden, geene verhooging of vermeerdering van het regt verschuldigd zijn.*

§ 5. Het aanwenden tot belastbaar gebruik van zoodanige voorwerpen van de *vijfde* en *zesde* grondslagen, als aanvankelijk tot onbelastbare einden aangelegd of gebezigd waren, zal met aanschaffing worden gelijk gesteld, zoo mede, wat aangaat de paarden, tot derzelver geheel verlies van het tweede viertal hunner melktanden, in den loop des jaars.

§ 6. Naar gelang de omstandigheden eens belastingschuldigen, in den loop des dienstjaars, met betrekking tot deszelfs voorwerpen van de *vijfde* en *zesde* grondslagen, veranderen, zulks dat, volgens de tarieven van art. 17 en 21, de *opklimming* der belasting ten zijnen aanzien toepasselijk zoude worden, zal, ook wegens de dienstboden en paarden, aanvankelijk gehouden, die verhooging voor den nog overigen tijd des dienstjaars zijn verschuldigd.

Deze bepaling is mede van toepassing in betrekking tot de paarden, bij het opkomen van de omstandigheden, aan het einde van § 7 van art. 20 vermeld.

§ 7. Paarden, bij verschillende personen of gezinnen in gebruik, zullen, in geval die gelijktijdig voor een zelfde rijtuig worden gespannen, hem, die zulks doet of wel den eigenaar of gebruiker des rijtuigs, ter zake van het grooter getal paarden, hetwelk door hem *alzoo* mogt zijn gebezigd, dan waren aangegeven, mede aan de *opklimming* der belasting naar § 6 doen onderwerpen

§ 8. Hooger belastbaar gebruik van dienst- en werkboden of paarden, aanvankelijk minder belastbaar, zal de verpligting tot eene evenredige verhooging der belasting voor den nog overigen tijd des dienstjaars ten gevolge hebben.

§ 9. De tijd, waarover de belasting loopt, zal, in betrekking tot al de grondslagen, worden berekend bij vierendeelen jaars op het dienstjaar overschietende, zonder dat een vierendeel jaars zal kunnen worden gesplitst, en zullen als vierendeelen jaars worden beschouwd de tijdvakken, aanvangende met primo Mei, primo Augustus, primo November en primo Februarij.

Aangiften, in den loop des dienstjaars te bewerkstelligen.

Art. 42. De zoodanige, welke, door eenige der omstandigheden, voorzien bij art. 27, in den loop des jaars, komen te vallen onder toepassing van het aldaar bepaalde, zullen, alvorens en naar gelang van het ontstaan dier omstandigheden, en op de boete, bij art. 35 en 39 vastgesteld, verpligt zijn tot het indienen van behoorlijke aangifte deswege, invoege als bij art. 30 voorgeschreven, zullende zij daarvoor een biljet ter invulling bij den ontvanger kunnen bekomen.

BUREAU VAN POLITIE.

De navolgende **GOEDEREN** zijn **gevonden** en aan het BUREAU van POLITIE voor de verliezers ter bezigtiging gedeponeerd:

1) Eene **ZILVEREN** vierkante **OORBEL** met een WIT STEENTJE, en waaraan hangen één langwerpig en twee ronde BELLETJES; gevonden bij het Sterrebosch den 4den Mei 1851.

2) Een **GOUDEN OORRING**, waarin één rond HANGERTJE; gevonden aan de Noorderhaven, Westz., in Januarij 1852.

3) Een gedeelte van eene **GOUDEN OORBEL** of **HANGER** uit eene BROCHE, met blaauw en wit EMAIL; gevonden in de Heerestraat, den 12den April 1852.

4) Een **ZILVEREN ARMBAND**, bestaande uit vierkante BLOKJES, verbonden door oogjes en waaraan bevestigd zijn twee fijne ZILVEREN DWARSCHE KETTINGJES met twee langwerpige HANGERTJES.

5) Een **GOUDEN OORRING**, bestaande in losse achtkante BOLLETJES met een dito HANGERTJE; gevonden aan het Damsterdiep, den 11den October 1852.

6) Eene **GOUDEN DOEKSPELD** met KANTILJEWERK in den vorm van eene liggende Veder; gevonden den 11den October 1852, aan de Groote Markt, Noordz.

NIEUWSTIJDINGEN.

NEDERLANDSCH OOST-INDIE.

BATAVIA, 24 Augustus.

Z. Exc. de gouverneur-generaal heeft, verzeld door mevrouw *van Twist* en met eenig gevolg, den 19den Julij Buitenzorg verlaten, om de residentiën Preanger-Regentschappen en Krawang te bezoeken, en is den 7den Augustus te Batavia teruggekomen. Gedurende de reis is de weersgesteldheid over 't algemeen gunstig geweest en heeft de gezondheid van Z. E. en van mevr. *v. Twist*, niettegenstaande vele en vermoeijende togten, zoo in rijtuig, als te paard, niets te wenschen overgelaten. Ten huize van den regent van Tjandor, Radeen *Koesoema Ningrat*, heeft Z. E. met genoegen de inlandsche lijnwaden en gouden en zilveren werken bezigtigd, die bestemd zijn voor de tentoonstelling van werken der Indische nijverheid, welke in het aanstaande jaar te Batavia zal plaats hebben, en allezins, zoo door Europesche ambtenaren, als door inlandsche hoofden, zal worden bevorderd.

— De Javasche courant van den 18den Augustus meldt, dat ten gevolge van het overlijden van den hoogwaardigen heer *J. Grooff*, bisschop van *Canea* in p. i. en apostolischen vicaris van Batavia, de hoogwaardige heer *P. M. Franchen*, aan welken bij koninklijk besluit verlof is verleend tot het aannemen van de bisschoppelijke waardigheid onder den titel van bisschop van *Colophon* in p. i., is erkend in hoedanigheid als *coadjutor cum futura successione* en apostolische vicaris van Batavia.

— Uit het Palembangsche luiden de berigten bij voortduring zeer gunstig. Met uitzondering van het distrikt Moalak Oeloe, was alles rustig. De detachementen, nog boven het gewone garnizoen aanwezig, zijn van Moenradoea en Padang-doelang Enim naar Palembang en Lahat teruggekeerd.

— Als eene bijzonderheid wordt gemeld, dat op den 14den Junij j.l., in de dessa Tjangkreb Kidool, res. Bagelen, van *drie* kinderen, waarvan twee jongens en een meisje, bevallen is de Javaansche vrouw *Poenel*, oud 27 jaren, huisvrouw van den Javaan *Setrodongso*, van beroep landbouwer; zijnde deze de twaalfde bevalling van genoemde vrouw. Behalve een der jongens, die 2 dagen na zijne geboorte is overleden, zijn de moeder en de twee overige kinderen welvarende.

PERZIE

Negenduizend man Engelsche troepen zijn in de nabijheid van Hérat, in de Perzische golf, ontscheept; men vooronderstelt, dat de tegenwoordigheid dezer krijgsmagt ten doel heeft, om de onafhankelijkheid van Hérat, door de Perzen bedreigd, te doen eerbiedigen.

— Een brief uit Konstantinopel meldt nog de volgende bijzonderheden, betrekkelijk den moordaanslag op den Schach van Perzië. Er bestaat in Perzië, sedert eenige jaren, eene godsdienstige sekte, Babis geheeten, die aan de verplaatsing der ziel uit het eene ligchaam in het andere (metempsychosis) gelooft en noch het gezag van den Koran, noch dat van *Mohammed* en de 12 imans erkennen. Alleen den twaalfden iman, *Suheb-Veman*, waarvan *Bab*, hun opperhoofd, slechts de plaatsvervanger is, kennen zij gezag toe. Naar men wil, belijden zij eene soort van communistische leer en passen die ook op hunne vrouwen toe. Zij achten zich, ten gevolge van hun stelsel betrekkelijk de zielsverhuizing, onsterfelijk en verachten derhalve het leven. Men schat het aantal Babis op 50,000. Sedert 1847, in de provincie Mazanderan, in openlijken opstand tegen het gezag van den Schach van Perzië zijnde, hebben zij sedert maanden hem weerstand geboden. Acht Babis, naar Teheran gevankelijk overgebragt, hebben de hen door den Schach aangeboden genade niet willen aannemen, vermits zij die met den afstand van hunne leerstellingen bekoopen moesten, hetgeen zij standvastig weigerden, zoodat dan ook allen werden ter dood gebragt. In den morgen van den 15den Augustus l.l., te 8 uur, wierpen zich drie Babis, vast besloten om hunnen meester, den beruchten *Bab*, die bereids herhaalde malen tot bloedige tooneelen in Perzië heeft aanleiding gegeven, te wreken, op den Schach, in het oogenblik dat hij te paard wilde stijgen, tot het houden eener jagtpartij, en losten pistoolschoten op hem, waardoor hij echter slechts ligtelijk gewond werd. Een der moordenaars werd onmiddellijk door de wacht en de officieren van den Schach om het leven gebragt, terwijl twee anderen in hechtenis werden genomen. Tegen beiden is een regtsgeding ingesteld. Naar men verzekert, hebben zij driehonderd medepligtigen, die gezworen hebben den vorst te zullen dooden. Deze moordaanslag heeft schrik door het geheele land verspreid; aanvankelijk vreesde men dat eene herhaling van het misdrijf zou beproefd worden, doch gelukkig is die vrees tot dusverre niet bevestigd. Onderscheidene personen, die van medepligtigheid aan den aanslag zijn overtuigd geworden, zijn ter dood veroordeeld en reeds geëxecuteerd; doch men is er nog niet in geslaagd om al de vertakkingen van het komplot te ontdekken.

AMERIKA.

HOLLANDSCHE KOLONIE SHEBOYGAN, 21 September.

Yucatan doet pogingen om in het verbond der Ver. Staten te worden opgenomen.

— Den 8sten dezer werd te Syracuse, N. Y., eene Vrouwelijke-regten-conventie gehouden, van welke *Lucretia Mott* tot vootzitster en een half dozijn andere *ladies* tot vice-presidentinnen verkozen werden. Het eerste werk in orde was een besluit, hetwelk iedere vrouw ten pligt stelde de bestaande instellingen des lands te onderzoeken en te bepalen, welke waardig zijn te behouden, en welke behooren afgeschaft te worden; verder, dat het de pligt van elke vrouw was, indien zij eigendommen bezit, alle tax-betaling te weigeren, totdat zij *het stemregt* verkrijgt. De toeschouwers waren legio en de opgewondenheid groot.

— De eerste vrouw van prins *Jérome*, voorzitter van den Senaat, geboren *Elizabeth Patterson*, leeft nog te Baltimore in de Vereenigde Staten, en is 66 jaren oud. *Napoleon* liet in 1805 dit huwelijk door den senaat vernietigen, om zijnen jongen broeder te doen huwen met de zuster des Konings van Wurtemberg, overleden in 1836. Prins *Jérome* had bij zijne eerste vrouw slechts één' zoon; deze is thans 47 jaren oud, rijk Amerikaansch burger en bezitter van talrijke slaven in Zuid-Amerika. Een der kleinzonen van *Jérome* heeft de militaire school van West-Point met glans verlaten.

ITALIE.

Uit Rome wordt van den 28sten September gemeld, dat H. K. H. prinses *Marianne der Nederlanden* over Triëst en Ancona aldaar was aangekomen. Zij had op de haar toebehoorende Villa Mattei, of Villa Celimantara, omdat zij op den berg Coelius ligt, haren intrek genomen. Men dacht, dat de prinses den geheelen winter in die stad zou doorbrengen. Men had er ook den erfgroothertog en de erfgroothertogin van Saksen-Weimar-Eisenach (prinses *Sophie der Nederlanden*) verwacht, doch ter vermijding van alle etikette, of om eene andere reden, zullen HH. KK. HH. zich te Napels inschepen en derhalve te Rome niet terugkeeren.

— Aan het einde van het jaar 1848 was te Ancona en drie steden in den omtrek eene bloedige schrik-regering gevestigd. Aan eenige bandieten was het gelukt, zich van die plaatsen meester te maken en zij moordden daar naar welgevallen, men kan zeggen tot tijdverdrijf. Na de herstelling der pauselijke regering werden de meesten dezer booswichten gevangen genomen; 13 evenwel en daaronder de hoofden, wisten zich door de vlugt te redden. Na drie jaren is de geregtelijke procedure ten einde. Van de 65 misdadigers, waarvan die 13 bij contumacie veroordeeld zijn, zijn 24 te Sinigaglia gefusilleerd en de overigen zijn tot langdurige galeistraf, som-

migen voor hun leven gecondemneerd. De procedure tegen de benden van de overige steden moet ook geëindigd zijn en men verwacht nu executiën op de rij af te Corrinaldo, Jesi en Ancona. Men had de misdadigers te Sinigaglia in afdeelingen van elkander afgezonderd en executeerde den eersten dag 8, den tweeden 6, den derden 10. Eenigen riepen nog een vivat op *Mazzini* en de roode republiek, anderen zongen de Marseillaise.

— Er lekt nog niets uit van de denkwijze der Piëmontesche regering, nopens de kwestie, betreffende de opheffing der geestelijke goederen. Inmiddels zijn de dagbladen druk in de weer, om dit plan met alle krachten te ondersteunen. Onder hunne argumenten behoort o. a., dat duizenden arbeiders zich met talrijke familiën in de engste verblijven moeten behelpen, terwijl in de grootste kloosters enkele monniken zich als verliezen. In bijna iedere provincie-stad, zeggen zij, heeft men gebrek aan eene kaserne, terwijl men er drie à vier uitgestrekte kloosters telt. Voornamelijk evenwel trekken zij te velde tegen het ongelijke inkomen der geestelijken, dat voor sommigen tot 80,000 à 100,000 fr. opklimt, terwijl dat van vele pastoors ten platten lande zoo karig is, dat zij zich ter naauwernood van het hoogst noodige kunnen voorzien. Waarschijnlijk zal deze zaak in de eerstvolgende zitting der Kamers wel afgedaan worden.

(De gemeenteraad van Mondovi (Sardinië) heeft zich mede voor de opheffing van de goederen der geestelijkheid verklaard.)

DUITSCHLAND.

Uit Weenen moet men thans de inlichtingen verwachten over de handelsverwikkelingen, welke Duitschland in eenen staat van crisis houden. Een ministerieel blad uit de hoofdstad verzekert, dat het kabinet van Weenen besloten heeft, alle pogingen aan te wenden, om Duitschland in het bezit van zijn tolverbond te laten.

Oostenrijk kan niet dulden, zegt dat blad, dat de ontbinding van Duitschland op het staatkundig en handels-terrein zich nog verder uitstrekke. Het heeft geene poging ontzien, om het Zollverein op den thans bestaanden voet te behouden, naar grondslagen, die aan alle partijen genoegen konden geven, doch zonder zijne inzigten naar eene algemeene tolvereeniging te laten varen; maar nu alle voorstellen, die tot dat doel moeten leiden, verworpen zijn, moet Oostenrijk zoodanig handelen, dat, zelfs in geval Pruissen zich uit het Zollverein mogt verwijderen, de organieke vereeniging, op de vroeger aangegeven grondslagen, tusschen de overige staten van het Zollverein behouden blijve.

Er blijft alzoo geen twijfel over nopens de pogingen, welke aangewend zullen worden tot eene vernieuwing van het Zollverein; de vraag blijft slechts over, tot welke middelen men zijne toevlugt zal nemen, om eene verdeeldheid in Duitschland te voorkomen. Daarover heerscht thans nog de grootste onzekerheid.

Zoo men geloof mag slaan aan hetgeen de *Frankf. Zeit.* verhaalt, zou Oostenrijk voornemens zijn, de gansche zaak aan de Bondsvergadering te onderwerpen. Indien Pruissen, zoo als te voorzien is, de bevoegdheid dier vergadering mogt ontkennen, zou Oostenrijk aan de staten der coalitie van Darmstadt niet meer een voorloopig, maar een bepaald handels- en tolverdrag voorstellen, dat den 1sten Januarij 1854 in werking zou treden, en daar Oostenrijks streven voornamelijk ten doel heeft eene tolvereeniging tot stand te brengen, welke geheel Duitschland omvat, zal in het traktaat een artikel gelascht worden, hetwelk aan Pruissen de gelegenheid openstelt, om ten allen tijde zich bij de vereeniging aan te sluiten.

— Tusschen Pruissen, België, Frankrijk, Saksen, de Nederlanden en Oostenrijk is volgens den *Lloyd* eene telegrafische overeenkomst getroffen, waarbij de betrekkingen dier regeringen en hare gezanten door middel der telegrafen geregeld worden. Elke regering zal hare cijfertaal hebben, die slechts zij en haar gezant kent. De kosten der diplomatische koeriers zullen hierdoor bespaard worden.

— Door het Pruissisch handelsministerie is aan de directie der spoorwegen die onder het beheer der regering staan, verboden voortaan op Zondagen extra-treinen te laten loopen, om te voorkomen, dat of het publiek tot zoogenaamde pleiziertogten verlokt worde, of dat de beambten aan de spoorwegen meer dan volstrekt noodig is, verhinderd worden om den Zondag in betamelijke rust en met het bijwonen der openbare Godsdienstoefeningen te vieren.

— Luidens de Duitsche dagbladen, zal zich, ingevolge het verlangen der Nederlandsche regering, eerstdaags eene commissie van deskundigen uit Zuidwestelijk Duitschland naar Suriname begeven, ten einde een onpartijdig verslag uit te brengen over de geschiktheid dier kolonie tot eene vestiging van Duitsche kolonisten.

Drie deskundigen uit Wurtemberg en Baden zullen deze commissie uitmaken. Door de Nederlandsche regering zijn als voorwaarden aan de leden der commissie gesteld: vrije heen- en terugreis, eene jaarwedde van *f* 200 per maand, gedurende den tijd van den duur der zending, namelijk 2 jaren, en eindelijk beschikking over alle mogelijke middelen van vervoer in de kolonie, tot bereiking van het voorgestelde doel.

— De *Magyar Hirlap* berigt, dat in het Liptausche een zoogenaamde Apostel, die zich een afstammeling van Christus noemde, en die in Frankrijk, Duitschland en Zwitserland talrijke aanhangers had weten te verkrijgen, in hechtenis is genomen.

— Eene telegrafische dépêche uit Triëst, gelijk ook de correspondentiën uit Syrië, meldt dat de strijd, reeds lang voorzien, tusschen de Turksche troepen en de Drusen, is uitgebroken. De eerste gevechten hebben geene resultaten geleverd. De Seraskier heeft zijn legerkorps tot Kleiba doen voortrakken.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 14 October.

De minister *Derby* is tot kanselier der hoogeschool van Oxford gekozen, in de plaats van den hertog *van Wellington*.

— Als een bewijs, hoe zeer de zedelijke opvoeding van de bevolking van Ierland verbetering behoeft, wordt van regeringswege opgegeven, dat in 1851 op dat eiland 224,582 misdaden en wanbedrijven zijn gepleegd, en in Engeland en Wallis niet meer dan 26,813.

— De zucht om naar vreemde oorden te verhuizen blijft zoo groot, dat in de St. Katharine-, London-, West en Oost-Indische dokken niet minder dan 40 schepen zijn bevracht om nog gedurende deze maand naar verschillende havens van Australië te vertrekken; daarenboven zijn te Liverpool nog 10 schepen tot datzelfde einde gehuurd.

— Men herinnert zich dat nu ruim een jaar geleden te Dublin, onder medewerking van de Roomsch-Katholijke geestelijkheid des eilands, eene maatschappij opgerigt is tot het voorstaan van de belangen en regten der Roomsche kerk in Ierland, onder den naam van Katholijke Verdedigings-maatschappij. Het ministeriële Londensche avondblad verzekert dat deze vereeniging door gebrek aan deelneming en fondsen te niet gegaan is. Hetzelfde Protestantsch-gezinde blad zegt dat de onlangs te Dublin gevestigde vereeniging „tot bevordering van godsdienstige gelijkheid" door innerlijke verdeeldheid op het punt is van ontbonden te worden: een gedeelte harer leden zoude namelijk als beginsel willen aangenomen hebben, dat de goederen der staatskerk in Ierland niet beter aan hunne oorspronkelijke bestemming weder dienstbaar gemaakt zouden kunnen worden, dan door ze aan de Roomsche kerk in Ierland toe te kennen, terwijl anderen, met name de in de vereeniging getreden Iersche parlementsleden, zich hiertegen verklaarden.

— De dictator *Kossuth*, wiens naam men bijna niet meer hoort noemen, heeft thans zijne verblijfplaats te Brompton gevestigd, waar hij weinig lieden bij zich ontvangt.

FRANKRIJK.

PARIJS, 14 October.

't Is altijd de redevoering van Bordeaux [welke wij hierachter in haar geheel mededeelen], die het hoofdonderwerp blijft van de politieke redeneringen. Gisteren morgen is ze op alle punten der stad aangeplakt, en vormden zich groote groepen, om ze te lezen. In de meest bevolkte kwartieren las men ze met graagte en zelfs met sympathie.

(Onmiskenbaar talent straalt ook weder in deze toespraak door. Inzonderheid en te regt merkt men als een bewijs daarvoor een passage op, waarin de spreker de ondernemingsgeest een heerlijk en uitgebreid terrein aanwees, toen hij sprak van „dat rijk aan de overzijde van Marseille, dat op vereeniging met Frankrijk wachtte." En inderdaad, Algerië is een onuitputtelijke rijke mijn voor Frankrijks rusteloozen geest, die steeds als eene vlam om zich henen grijpt en voedsel zoekt.)

Teregt merkt een correspondent op, dat men na deze toespraak de reis van den President als volbragt kan beschouwen. Naar alle waarschijnlijkheid toch zal zij geen meer indrukmakende bijzonderheden opleveren; ook vermoedt men niets onvoorziens bij de ontvangst op Zaturdag e.k.

Aan de Parijsche beurs is den 11den de prijs der Fransche fondsen aanmerkelijk gerezen; hetgeen vooral aan den indruk dezer rede wordt toegeschreven.

De ijver voor de ontvangst van den Prins hier ter stede is er gaande weg toegenomen. Alle dagbladen deelen het programma der plegtigheid mede.)

Bij den titel van Keizer zal de Prins waarschijnlijk dien van Koning van Algiers voegen. Men verwacht, dat het onderkoningschap aan prins *Napoleon*, zoon van maarschalk *Jerôme*, zal worden opgedragen.

Men houdt zich meer en meer verzekerd, dat het keizerrijk in December aanstaande zal worden ingevoerd. Alsdan zal Prins *L. Napoleon* 4 jaren aan het bewind zijn geweest. Zooveel mogelijk wil men hetgeen met den eersten Keizer is geschied navolgen, en het verdient opmerking, dat de keizerlijke waardigheid op het paleis van Saint-Cloud, in Mei 1804, door den Senaat, bij monde van *Cambaceres*, aan *Napoleon* is opgedragen, nadat *gedurende vier jaren* de teugels van het bewind hem toevertrouwd waren geweest.

Tegen de gewoonte zal Parijs bij de invoering van het keizerrijk lijdelijk zijn en het door de departementen gegevene voorbeeld volgen. Inmiddels is ook hier de geestdrift voor het keizerrijk zeer groot. Zelfs zijn vele bekende warme legitimisten thans tot de keizerlijke partij overgegaan, en geven zij te kennen, dat het vruchteloos zou zijn om langer tegen den alles medeslependen stroom te worstelen. De markies *de Pastoret* is benoemd geworden tot lid der municipale commissie van deze hoofdstad, en de markies *de Laroche Jacquelein* heeft een brief aan den Prins-Voorzitter geschreven, waarin hij zich verontschuldigt, omdat hij de leden van den algemeenen raad, waarvan hij voorzitter is, niet aan het hoofd van den staat heeft voorgesteld.)

— Uit de officiële berigten aangaande 's Prinsen reistogt ontleenen wij nog het volgende:

„Te Bordeaux, gelijk elders op zijnen reistogt, heeft de Prins verscheiden ridderteekens geschonken. De abt *Martial*, de vicaris-generaal des aartsbisdoms, heeft het eerekruis ontvangen. Aan den opper-rabbijn van het Israelitisch kerkbestuur, den heer *Marx*, is dezelfde onderscheiding verleend. Sedert lang maken de Israelieten een gewigtig gedeelte uit der bevolking van Bordeaux; verscheidenen van hen hebben op het gebied der letteren, der kunsten en der industrie naam gemaakt. Hunne godsdienst moest bij deze plegtige gelegenheid vertegenwoordigd zijn, en in antwoord op de aanspraak van den heer *Marx* heeft de Prins veelbeduidende woorden gesproken. De rede van den opper-rabbijn luidde als volgt, „Prins, de Israelieten van het gewest der Gironde roepen 's Hemels zegen in over u en het u door de Voorzienigheid opgedragen werk, gelijk zij met vertrouwen rekenen op uwe magtige en edelmoedige medewerking tot handhaving en verdediging allerwege van het groote beginsel der godsdienstvrijheid, hetwelk Frankrijk het eerst aan de wereld heeft verkondigd en hetwelk de Keizer, onvergankelijker gedachtenis, te zamen met den roem zijnes naams heinde en verre heeft verbreid." De Prins antwoordde: „Ik dank u voor uwe wenschen, en verzeker u, dat ik al de groote beginselen van 1789, die de Keizer in Frankrijk heeft doen heerschen, onverzettelijk zal handhaven."

„Te Montauban zijn de hoogleeraren van de faculteit der Protestantsche godgeleerdheid aan den Prins-President voorgesteld. De deken der faculteit verklaarde den Prins, „dat het geluk Zijner Hoogheid vurig en opregt door de Protestanten gewenscht werd; dat zij zijne zaak en die van Frankrijk als ééne en dezelfde aanmerkten; dat zij Zijne Hoogheid smeekten hunne eerbied en verknochtheid te beantwoorden met voortdurende goedgunstige bescherming." De Prins antwoordde met vriendelijkheid en gepastheid, welke zijne hoorders verrukte.

— De *Moniteur* deelt een dekreet mede, een krediet openende van 2,500,000 fr. voor 't herbouwen der kathedraal van Marseille, en een ander dat 1,500,000 fr. toestaat voor 't vergrooten der kathedraal van Moulins.

— Als eene zonderlinge (?) omstandigheid wordt medegedeeld, dat vele eenvoudige bewoners van het platte land, in het zuiden zoowel als elders, in het denkbeeld verkeeren, dat Prins *Lodewijk Napoleon* niemand anders is dan Keizer *Napoleon* zelf; — dat zij, die spreken van den neef des Keizers, dit alleen doen om anderen te bedriegen en de Keizer telkenmale terug komt, als de belangen van Frankrijk zulks vorderen. De genoemde landlieden houden vol, dat *Napoleon* in 1789 is verschenen; daarna zich op nieuw heeft vertoond tot het voeren van groote oorlogen, en dat hij thans terugkomt, om diegenen te vernietigen, welke tot eene gelijke verdeeling der landerijen willen overgaan.

— Te Toulouse heeft de prefekt van het departement, *Chapuis de Montlaville*, iets uitgevonden, dat nog beter is dan al wat de Franschen tot hiertoe in den aard van laffe vleijerijen voor *Lodewijk Napoleon* hebben kunnen bedenken. Hij heeft in het *Journal de Toulouse* een bekendmaking doen zetten, waarbij de inwoners worden verwittigd, dat diegenen onder hen die zouden verlangen te zien.... *den stoel*, waarop de President *heeft gezeten*, in den avond van den 4den dezer, zich in de prefec uur mogen aanbieden, na zich alvorens te hebben voorzien van entreekaartjes bij den meijer, die ze des morgens zal uitdeelen!

(*Zie het vervolg der Nieuwstijdingen enz., in Bijvoegsel.*

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 12 Oct., kapit. *Mulder* Margrieta en *Mulder* vr. Catharina, beide van Harlingerzijl; den 13den *Rozeboom* Eendragt, van Norden. — In het Vlie den 13 Oct., *Kuiper* Hendrika Hillechina, van Livorno; *Douwes* Sieka en *Huizinga* Margaretha, beide van Londen; *de Boer* Verwachting, van St. Davids; *Molenaar* Margaretha, van Charlestown, *Potjewijd* de Vrede, van Narva; *de Jong* Hesperus, van Memel; *Lestuiver* Aurora, van Koningsbergen; *Zwaal* Barend, *Koster* Argo en *Doekes* Alida Giezen, alle 3 van Dantzig; *Kuiper* Meinsina, van Gothenburg; *Schuur* Jonkvrouw Elisabeth, *Brouwer* Elsiena, *de Jong* Goede Verwachting en *de Jong* Hendrika, alle 4 van Frederikstad; *Visser* Ymkje Visser, van Krageroe. — Te St. Johns den 23 Oct., *Potjewijd* Alida Petronella, van Philadelphia. — Te Londen den 13 Oct., *de Vries* Gesusters, van Riga. — Te Hartlepool den 12 Oct., *Huisman* Catharina, van Londen. — Te Bremerhaven den 10 Oct., *Gnodde* Alida Sophia, van Stettin; den 12den *Faber* Hendrika Catharina, van Hull; *Gnodde* Jonge Jan, van Amsterdam. — Te Hamburg den 11 Oct., *Prins* Weldaad, van Termunterzijl. — Op de Elve den 11 Oct., *Forma* Frauke, van Amsterdam. — Te Swinemunde den 9 Oct., *Bieze* Harmina, van Rotterdam; *de Vries* Beerta Schurings, van Dundee; *Bossinga* Amicitia, van Port Cawl.; den 11den *Faber* Johanna Mulder, van Rotterdam; den 14den *Westenberg* Dieverdina, van Wik. — Te Colberg den 2 Oct., *Visser* vr. Margaretha, van Amsterdam. — Te Cuxhaven den 12 Oct., *Hangelbroek* Margaretha, van Shields naar Rotterdam. — Te Christiania den 6 Oct., *Top* Klasina Margaretha, van Bremen. — Te Frederikstad den 27 Sept., *Schuur* Jonkvrouw Elisabeth, van Purmerend. — Te Pillau den 10 Oct., *Kuipers* Alida Schuringa, van Londen; *Zeegers* Catharina, van Bremen; *Boon* Annegina, van Antwerpen; den 12den *Oldenburger* Catharina Cornelia, van Londen. — Te Reval den 1 Oct., *Smit* Catharina Frederika, van Nerva naar Amsterdam. — Te Croonstad den 5 Oct. terug uit zee, *Sprik* Juliana Louisa, naar Rotterdam; den 7den *de Groot* Sieka, van Antwerpen; *Naatje* Jan Hero, van Newcastle. — Te Tonningen den 7 Oct., *de Winter* Catharina, van Amsterdam naar [...]bergen. — Te Rendsburg den 8 Oct., *Hazelhoff* Vrede, [...] naar Wolgast; *Legger* Geerdina, van Bremen naar Da[...] 9den *Scholtens* Johanna, van Deventer naar de Oostzee; [...] Elsina, van Harlingen naar Wismar; den 10den *Ger*[...] Steenhuizen, van Bremen naar Rugenwalde.

Binnengekomen te Brielle den 16 Oct, kapit. *Woudst*[...] schap, van Londen. — Te Londen den 15 Oct., *Wolkam*[...] Broeder, van Amsterdam. — In de Dardanellen den 27 Se[...] *wer* Ida Gesina, van Galatz. — Te Travemunde den [...] *Giezen* Geerdina Beerta, van Londen.

Vertrokken van Amsterdam den 12 Oct., kapit. *de* [...] Gebroeders, naar Bremen; den 13den *Glim* Hendrika [...] naar Bergen; *Forma* Jantje, naar Leer; *Jonker* Zwaan[...] Malta; den 14den *Bieze* Vriendschap, naar Triest; *M*[...] Tromp, naar Genua; *Klok* Hunderen, naar Lissabon; *F*[...] negina, naar Porto; *Waker* Catharina, naar Riga; den 15[...] Catharina, naar Hamburg. — Van Texel den 14 Oct[...] Abeldina, naar Londen; *Struik* Fenna Gerarda, naar Car[...] Catharina, naar Newcastle; *de Weerd* Anna Elisabeth, [...] tonia en Eugenie en *Zeijlstra* Anna Maria Henriette, a[...] Suriname; *Jonker* Sallandt, naar Constantinopel; *Scherp*[...] naar Syra en Smirna; *Jonker* Zwaanette, naar Malta; *Do*[...] rius, naar Genua; *Mulder* Minerva, naar Londen; *Water*[...] kiena, naar Stockton. — Van Helvoet den 13 Oct., *de* [...] melina, naar Petersburg; *Ebeling* Anna Hendrika en *Stra*[...] tina, beide naar Galatz; *Mulder* Maria Catharina, naar Le[...] *ker* Saramacca, op avontuur. — Van Brielle den 13 Oct., [...] *nen* Alkanna Elisabeth, naar Libau; *Steffens* Johannes, [...] tuur; den 14den *Hekman* Hoop en Verwachting, naar D[...] Van Maassluis den 13 Oct., *Stoelman* Groningen, naar N[...] Van Vlissingen den 12 Oct., *Botje* Gesina Alida, naar Pete[...] Van Ramsgate den 11 Oct., *Potjewijd* Afina, naar Livorno[...] Bordeaux den 11 Oct., *Smit* Aurora, naar Amsterdam. — [...] burg den 12 Oct., *de Vries* Roelina Elsina, naar Dantzig; [...] *Datema* Margaretha Hendrika, naar Amsterdam. — Van[...] haven den 10 Oct., *Gnodde* Alida Sophia, naar Stettin[...] Travemunde den 12 Oct., *Bakker* Jonge Tije, naar Kjöge[...] Warnemunde den 11 Oct., *Sprik* Alida, naar Schiedam; [...] Jettina Roelina, naar Bornholm. — Van Pillau den 11 Oc[...] *huis* Elsiena en *Verstock* Regina Elisabeth, beide naar [...] Van Nerva den 29 Sept., *Mulder* Hendrik en Ubbo, [...] sterdam; *Meppelder* Concordia, naar Dordrecht. — Van T[...] den 8 Oct., *Bos* Elisabeth, van Stege naar Holland; den [...] *der Zwaag* Menschlievendheid, van Stettin naar Leer.

Vertrokken van Texel den 16 Oct., kapit. *Hazewinkel* [...] Hertog van Saxen Weymar, naar San Francisco; *Bieze* Vri[...] naar Genua; *Puister* Feunegina, naar Porto; *Eelting* H[...] naar Dundee. — Uit het Vlie den 15 Oct., *Onnes* Joh[...] grietha, naar Memel; *Waterborg* Henderkina, naar Freder[...] Van Helvoet den 16 Oct., *Wirtjes* Clasina Adriana, naar [...] Van Brielle den 16 Oct., *Engelsman* Christina, naar New[...] Van Maassluis den 16 Oct., *Schaap* Alida Elsina, naar A[...] Van Vlissingen den 14 Oct., *de Jonge* Antje Sleeswijk, [...] tersburg; *de Groot* Anna Margaretha, naar Aarhuus; *de* [...] Martha, naar Bremen.

DELFZIJL, 16 Oct. Binnengekomen den 14 Oct., kap[...] *tens* vr. Mettina, van Hamburg; *Peters* Annetta, van [...] den 15den, *Muller* vr. Anna, van Norden; *Dedens* Mar[...] retha, van Bremerhaven; den 16den *Mooi* Grietje Huis[...] Frederikstad; *Molenkamp* Aaltje, van Ditzum; *Erenius* [...] en *Bosscher* Mettina, beide van Leer; *Oosterhuis* vr. Ja[...] Horumerzijl.

Vertrokken den 13 Oct., kapit. *Meppelder* Thetis, van N[...] den 14den *Klafkorn* Margaretha en *Hoetje* Jogemina, be[...] Oldenburg; *Veltkamp* Maria Margritha, van Halte; *Siemer*[...] naar Hamburg; *Kort* Pieternella, naar Norden; den 15de[...] Hermanna, naar Leer; *Veling* Hermanna, naar Newcastle[...] Hoffnung, naar Ditzum; den 16den *Schoon*, vr. Kea, [...] men; *van der Molen* Jantina, naar Leer.

De bark, in de vorige Courant gemeld, als liggende in [...] masteloos en zonder volk, is een driemastschip, beladen [...] sneden hout en teer, is door de Emder stoomboot van het H[...] gehaald en naar Emden opgesleept, alwaar het thans is l[...] de naam is nog onbekend.

TERMUNTERZIJL, 16 Oct. Binnengekomen den 12 Oct[...] *Munning* Antje, *Wilkens* Alberdina en *Kraan* Vriendschap[...] van Noorwegen; den 13den *Pasmann* Maria, van Steenb[...] *Riepma* Agatha, van Noorwegen, met hout, met verlies v[...] spriet, boot, ketting, kabel, eenige zeilen en andere scha[...] de Goede Hoop, van Noorwegen; den 14den *Burman* d[...] Gesina, van Leer; *Boswijk* de Vrouw Hendrika, van No[...] den 15den *Middel* Bouwina, van Stettin; den 16den *Ug*[...] Sieberdina, van Noorwegen.

Vertrokken den 14 Oct., kapit. *Brumund* de Vr. Sophia, *d*[...] *Pasmann* de Vr. Elisabeth en *Meiners* de Vr. Janna, alle 3[...]

ZOUTKAMP, 17 Oct. Binnengekomen den 14 Oct., kapit.[...] Margaretha, van Dantzig; *van den Berg* Jantina, van Fre[...]

OOSTMAHORN, 17 Oct. Ter rede den 14 Oct., kapit. *Ha*[...] Nicolaas Theodorus, van Noorwegen.

Vertrokken den 15 Oct., kapit. *Wolthekker* Sophia Klasi[...] Onderneming, *Rush* Orwell en *Reusien* Niessina, naar [...] *Duintjer* Catharina, naar Gloucester; *de Vries* Twee Gebr[...] *Pluktje* Tetsia, beide naar Ipswich; *Stuitje* Catharina Luit[...] *Mugge* Martha, beide van Dokkum naar Aarhuis; den 16de[...] Jantje Hillegonda en *Hoekstra* Anna, beide naar Londen.

Zeilklaar den 17 Oct., kapit. *Bekkering* Catharina A[...] van Dockum naar Randers.

HARLINGEN, 15 Oct. Binnengekomen den 11 Oct., k[...] *Boer* Willem en *Brouwer* Elzina, beide van Frederikstad; [...] IJmke Visser, van Krageroe; den 12den *de Grooth* Arendi[...] Christiansund; den 14den *de Boer* Verwachting, van Str. [...] *de Grooth* Geertruda, van Frederikstad; *van der Veer* t[...] broeders, van Newcastle.

Vertrokken den 11 Oct., *Plukker* Hendrik, naar No[...] *Waterborg* Henderika, naar Uremar; *Onnes* Johanna Ge[...] naar Memel; *Oldenburger* Gustaaf, naar Denemarken; [...] Concordia, *Swart* Maria, beide naar Noorwegen; *Karsij*[...] man, naar Newcastle; den 15den *de Boer* Johannes, naar No[...]

KOPPENHAGEN, 11 October. Den 4den dezer is bezu[...] eiland gezonken eene Nederlandsche tjalk, volgens eenige g[...] papieren, de Gesina, van Groningen, kapt. *A. W. Bant*[...]

CAROLINERZIJL, 12 October. Het schip Catharina, [...] *Veling*, van Amsterdam n. Londen, is alhier in zinkende[...] door twee ligters op de reede gebragt; de lading krenten [...] beschadigd.

HELSINGFORS, 2 October. Het schip Jantina Gesina, [...] *Mulder*, van Havre naar Petersburg, bij Hogharn gestra[...] geheel wrak, doch de lading, uitgenomen 4 stukken lood, ge[...]

TONNINGEN, 11 October. Het Nederlandsche kofschip [...] tina, kapt. *Schuur*, van Rostock met gerst naar Amsterd[...] alhier in de nabijheid, gestrand.

LOWESTOFT, 10 October. Het schip de Houthandel, k[...] *Groot*, van Christiansand naar Harlingen, is alhier, met [...] ken roer, binnengebragt, na reeds op 20 mijlen van Te[...] weest te zijn.

ELSENEUR, 9 October. Het schip *Æolus*, kapt. *Steen*[...] van Antwerpen naar Peterburg, is alhier met verlies v[...] verboom, zeilen, enz. binnengeloopen.

NORDEN, 13 October. Het schip Anna Tekelina, kapt. *B*[...] van Horumerzijl naar Groningen en Amsterdam, is hede[...] met schade te Greetzijl binnengeloopen; het drooge gede[...] lading wordt in een' ligter gelost.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEP[...]
welke de Sond gepasseerd zijn.

11 Oct. Westenberg, Diewerdina, v. Wick n. Stettin, m. h[...]
Kramer, Harmonie, v. Riga n. Devonport, m. hen[...]
13 —— Steenhuizen, Aeolus, v. Antwerpen n. Petersburg.
Brouwer, Harmina Napp., v. Newc. n. Koningsb. m. [...]
v. Cammenga, Maria en Fanny, v. Riga n. Amst., m.[...]
Vegter, Anna, v. Petersb. n. Aberdeen, m. been[...]
Sprik, Alida, v. Petersburg n. Schiedam, m. ge[...]

De Wind den 11den October Z.W., W.Z.W.; den 12den [...] N.N.O., W.N.W.; den 13den W.N.W.

SCHEEPSVRACHTEN.

GRONINGEN, 15 Oct. Heden werd naar Londen geboden [...] van 10 quarters Haver 17 sh met 10 pCt., voor een schip v[...] à 80 lt., zonder dat er evenwel bevrachting is afgesloten; zij[...] eischen hooger. Naar het binnenland is nog gedaan voor [...] Gort naar de Zaan *f* 130; voor Gerst naar Amsterdam of d[...] *f* 3,25, en *f* 3,50 pr. lt. met *f* 5 kosten, en voor eene ladi[...] 25 à 30 lt. Koolzaad naar Deventer tot den koers van *f* 5 [...] met *f* 6 kosten.

STETTIN, 11 Oct. Naar Hull 14 sh. per ton raapk[...] Londen 11½ sh. per ton zink, Holland *f* 12 per last greenen [...] *f* 14 per last tarwe.

RIGA, 7 Oct. Het gebrek aan schepen wordt bij den grooten [...] raad van vrachtgoederen dagelijks drukkender. Bevracht naar [...] sterdam voor rogge tegen *f* 25½ à *f* 36 en *f* 1, de Maas [...] dito *f* 27 en *f* 1, voor zaaizaad 185 c. en 10 c. per ton [...] slaglijnzaad enz.

218de STAATSLOTERIJ.

Trekking der Vierde Klasse.

..*Lijst.* No. 14546 een prijs van *f* 5000. No. 6686 en ..ieder een prijs van *f* 1000.

..REKSEL uit het *REGISTER van de BROODZET-*..*NG voor de Stad Groningen.*

Maandag, 18 October 1852.

..URGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* hebben de prijzen van het **BROOD** heden gezet als volgt:

..rof Roggebrood	. . van 4 Ponden	41 cts.,	per ℔ 10 cts.
..röfweiten Bol . . .	„ 5 Oncen	11⁵ cts.,	„ „ 23 cts.
..ansche Bol	„ 3 Oncen	12⁵ cts.,	„ „ 42 cts.
..egelwegge	„ 3 Oncen	11⁵ cts.,	„ „ 38 cts
..llandsche of Tarwebol	„ 3 Oncen	11 cts.,	„ „ 36 cts.

Voor eensluidend Uittreksel,
De Secretaris: HORA SICCAMA.

..IJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 15 *October*.

TARWE.	Zw. Zand 66 ℔ *f* 5.95	Bl. Voer 38 » *f* 2,55
..e 70 ℔ *f* 7.40	Veen 66 » » 5,80	» 40 » » 2,70
..Oml. 68 » » 6,70	» 68 » » 6,10	Zw. Voer 38 » » 2,50
70 » » 7,20	N. GERST.	» 40 » » 2,65
72 » » 7,70	Winter 54 ℔ *f* 4,50	O. » 42 » » 2,85
..Old. 68 » » 6 50	» 56 » » 4.80	BOONEN.
» 70 » » 7,00	» 58 » » 5,10	Paardeb. *f* 5,50,60,75
» 70 » » 7,00	» » »	ZADEN, ENZ.
» 72 » » 7,50	» » »	Gr.Gortp.m. *f* 8,25,50,75
ROGGE.	Knobbe 60 » » 4,80	Par. 100 N. ℔ *f* , *f*
..l. 64 ℔ *f* 5.85	» 62 » » 5,20	O.d. Kools. *f* 9,25,50,75
» 66 » » 6,25	N. HAVER.	(90, *f* 10
» 68 » » 6,65	Dikke 38 ℔ *f* 2.50	Oml. dito *f* 9.25.50.75
» 68 » » 6,75	» 40 » » 2.70	(*f* 10 10,15
» » »	» 42 » » 2,85	Oostfr.d. *f* 9.75,90/10,10
BOEKWEIT.	» 44 » » 3 00	G. Mosterdz *f* 6 tot *f* 8,50
..d. 64 ℔ *f* 5,85	» 46 » » 3 10	Raapol. p. v. *f* 31
» 66 » » 6.15	» 48 » » 3,20	Prijs der boter
» 68 » » 6,45	» 50 » » 3,30	1e soort ¼ ton *f* 29
	Bl. Voer 36 » » 2,40	2e » » *f* 27
		3e » » *f* 25,50

..we wel zoo aangenaam. — Rogge en Boekweit wederom 10 ct. .. — Gerst ruim prijshoudend. — Ligte Haver als voren af ..e; Zware dito niet dan iets lager te plaatsen. — Boonen niet .. — Gort weinig geveild en daardoor hooger verkocht. — Kool- prijshoudend.

..STERDAM, 15 *October*. Tarwe en Rogge aan cons.; 129 ℔ ..ols. Tarwe *f* 315; 126 ℔ dito *f* 297; 125 ℔ Arch. *f* 215; 134 ℔ ..ka *f* 255 — Rogge, in Entr.: 117 ℔ n Arch. *f* 178. In cons.: .. Pruis *f* 210; 122 ℔ Frans. *f* 205; 115 ℔ o. gedr. *f* 180; 117 ℔ ..erab. *f* 185; 124 ℔ Fransch Vlaams *f* 220. — Gerst iets hooger, .. jar. Deens. *f* 183 aan den molen; 117 ℔ dito *f* 183 te leve- ..hier.

..lzaad ½ p. vl. hooger; op 9 vat in Oct. 55 p. vl.; Nov. 55½ ..; April 58 p. vl.; Sept. 59½ p. vl. — Lijnzaad prijsh.; 109 .. *f* 255. — Raapolie dadelijk weder hooger betaald, op leve- ..ts williger; op 6/w. *f* 32,75; vlieg. *f* 31.75 a *f* 32; Nov. ..; Dec. *f* 32,25 a 50; Mei 1853 *f* 34 a 25; Sept. *f* 34,75. — ..e op 6/w. *f* 31,25; vlieg. *f* 30 25; Maart, April en Mei *f* 29,50. — Hennepolie op 6/w. *f* 39.50; vlieg. *f* 38,50.

..NDEN, 13 *October*. Van Inl. Tarwe was heden zeer wei- ..rsch aangevoerd; de prijzen waren vast op den stand van eer- ..en. Vreemde was in ruime hoeveelheid ter markt en evenwel ..erde zich de vorige prijs ten volle. Gerst heeft zich ferm op ..aatste notering gehouden. Ook voor Haver was de vorige prijs ..ingen. Boonen en Erwten onveranderd.

VEEMARKTEN.

..NDEN, 11 *Oct.* Van het continent werden vorige week ..voerd: 1734 ossen, 303 koeijen, 376 kalveren, 397 varkens ..38 schapen. De handel was tamelijk levendig en de beste ..eiten bedongen algemeen een avans van 2 d. per 8 ℔. De Schotsche werden betaald met 3/8 en andere soorten met 3/2. Van schapen waren 28,584 st. ter markt, die alle tot hooger verkocht werden. Kalveren 2 d. lager (220 st.); de bedongen 4 sh. 4 d. en de inferieure 2 sh. 8 d. Varkens ook 2 d. lager in prijs en de beste gingen tot 3 sh. 8 d. af. .. *den* 15*den*. De veemarkt vertoonde heden geene verandering.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 16 *October*.

..DERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 63⅞. 64, 63 15/16; Dito 3 pCt. 77; Dito Dito 4 pCt. 95⅞, 96, 96; Aand. .. Spoorwegm. 83. — BELGIE, bij *Rotschild* 2½ pCt. .. — FRANKRIJK, Oblig. 3 pCt. 75⅞. — SPANJE, Onb. 1 pCt. 25⅜, 25 9/16, 25½; Dito 3 pCt. 50¼; Dito Bin- .. a 6/m. 3 pCt. 46½, 46⅜, 46¼; Coup. Bewijzen 3⅞; ..rt. Schuld 6 7/16, 6⅜. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. ..; Dito Dito 4 pCt. 38 11/16, 38⅞.

..SLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 108⅛; Dito .. 1828 en 1829 5 pCt. 107¼; Cert. bij *Hope* 4 pCt. ..; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 91 1/16; Certific. v. Inschr. ..ssign. 6 pCt. 71⅜. — POLEN, Certific. 4 pCt. 85⅛; Dito ..d. met Loten 500 fl. 161¼. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. .., 78⅜; Dito Nieuwe 2½ pCt. 40⅜; Dito Nieuwe 5 pCt. .. Metall. La. B. 5 pCt. 90¼, 5/16; Weenerb. bij *Goll en Co.* ..t. 68⅛, ¼, ⅛; Nap. Cert. bij *L. en B.* 5 pCt. 99; Braz. 5 pCt. 100¼; Mexik. 25⅜; Gren. 2 pCt. 21⅞; Dito 11 7/16; Ecuador 4 1/16, ⅛; Venez. 3½ pCt. 41⅞, 42; Dito ..t. 17; Metall. 1851 2½ pCt. 40¼, 5/16; Philad. 6 pCt. 66⅝.

.. geringe affaire waren heden Holl. fondsen nagenoeg onveran- .. — Van vreemde effekten vertoonde alleen in Spaansche 1 .., tot verbeterde prijzen, de handel eenige levendigheid. — Ove- .. was de omzet over het algemeen van weinig beteekenis.

..ansche Uitgest. 8.

..rs van het Geld: Beleening 2½, Prolong. 2½, Disconto 2 pCt. ..tste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 63 15/16 a 64; Spaansche ..t. 25½; Binnenl. 3 pCt. 46 5/16; Metall. 5 pCt. 78 3/16.

..MSTERDAM, 17 *October*. EFFECTEN-SOCIETEIT, te 4½ uur. ..egralen 64. Belg. bij Roths. 2½ pCts. 52½, ⅝. Spaansche 1 .. 25 9/16, ⅝, 11/16, ⅝, 13/16, ⅞, 15/16. Binnenl 3 pCt. 46 7/16, ½, 7/16, ..mortis. 6⅜. Bewijzen-Coup. 3 7/16, ½. Fransche Uitg. 8. Fran- .. Oblig. 3 pCts. 76, ¼, ⅛, ¾, 77. Metalliek 5 pCt. 78½. Mexik. .. Dito Onbep. 23½. Ecuador 4⅛.

.. zeer geanimeerde affaire vertoonden zich heden, tot ver- ..de prijzen, veelvuldige koopers in Spaansche en Fransche ..en. Tot de overige genoteerde koersen was de omzet onbe- ..ijk.

.. *den* 15*den* Er was heden geene verandering in Engelsche ... Van vreemde was zeer veel aangevoerd, waardoor koopers ..eigd waren hoogere prijzen te besteden; daar echter de hou- ..vast bleven op hunne vorige prijzen, zoo ging er weinig om. .. heeft zich goed gesouteneerd. Haver eerder iets lager. Boo- ..n Erwten nagenoeg onveranderd.

ADVERTENTIEN.

FONDS DER HOOGLEERAREN

TE

GRONINGEN,

..tot aanmoediging van Studie.

.. ondergeteekenden, Beheerders van het **FONDS** der ..OGLEERAREN te ***GRONINGEN***, ***tot*** ..**moediging van Studie**, rekenen zich verpligt .. de Begunstigers van dit Fonds en aan anderen, die in .. Hoogeschool te *Groningen* en in het Hooger Onderwijs ..t algemeen belang stellen, te berigten, dat het Fonds ..en jaarkring van September 1851 tot September 1852 .. geregeld is vooruitgegaan, zoo door de jaarlijksche ..agen van de Hoogleeraren zelve, dit jaar nog verhoogd ..eene bijzondere toelage van een' hunner uit de opbrengst ..van door hem uitgegeven Werk, als door de bijdragen ..nkele andere Personen, zoo in de Provincie *Groningen* .. deze Stad, onder welke laatste wij den WelEerw. .. L. S. P. MEIJBOOM meenen te moeten noemen, ..an dit Fonds een gedeelte schonk van de opbrengst .. Voorlezingen, in den Winter van 1851—1852 alhier ..den.

..het bijzonder was het ons ook aangenaam de belangrijke .. van *f* 200 — 00 te ontvangen van de Vereeniging van Studenten bij het Herinneringsfeest ter gelegenheid van ..nwijding van het Akademiegebouw alhier in September .. gehouden.

Door de milddadigheid van Z. M. den Koning, in het voor Hoogstdeszelfs rekening nemen van de kosten der Medailles voor de Studenten der Hoogescholen en Athenaea, is ons Fonds, dat deze kosten *hier* tot dusverre droeg, van die uitgave ontheven, zoodat het voornemen thans is vooreerst alle gelden te besparen, totdat men eene of meer *Beurzen*, onder een daartoe doelmatig ingerigt Reglement, aan deze Hoogeschool kunne stichten, ten einde veelbelovende, maar onbemiddelde Jongelieden tot het aanvangen of voortzetten hunner Studiën in staat te stellen. Daar echter de inkomsten van het Fonds voor het stichten ook van nog slechts ééne Beurs (welke men rekent op ongeveer *f* 300 's jaars te moeten bepalen) nog niet genoegzaam zijn, heeft men, ten einde dit nuttig doel te bereiken, nog behoefte aan hulp, weshalve wij ons tot dit oogmerk aanbevelen, vooral bij de Ingezetenen van de Stad en Provincie *Groningen*.

Elk der ondergeteekenden verklaart zich bereid tot het in ontvang nemen voor bedoeld oogmerk van alle grootere of kleinere Giften, hetzij in eens, hetzij bij *jaarlijksche inschrijvingen*, door welk laatste het beoogde doel welligt nog het allerspoedigst zoude bereikt worden.

GRONINGEN, 14 October 1852.

H. C. VAN HALL.
P. HOFSTEDE DE GROOT.
H. NIENHUIS.

De **LESSEN** over **TECHNOLOGISCHE SCHEIKUNDE** zullen weder aanvangen op MAANDAG den 25sten October aanstaande.

GRONINGEN, 18 October 1852.

P. J. VAN KERCKHOFF.

Natuurkundig Genootschap.

Op MORGEN, WOENSDAG den 20sten October, te *zes* uur.

Sprekers: Prof. C. MULDER en Mr. J. GANDERHEYDEN.

A. W. ALINGS, *Secretaris.*

VERGADERING van het DEPARTEMENT *GRONINGEN* der NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ **ter bevordering van Nijverheid**, op ZATURDAG den 23sten October 1852, des namiddags te *vier* uur, in het Concerthuis te *Groningen*.

S. M. S. MODDERMAN,
Secretaris.

*** **VERGADERING** van de AFDEELING voor *OOFT-* en *TUINBOUW*, te *Groningen*, op DINGSDAG den 26sten October 1852, des namiddags te 4 uur, in het CONCERTHUIS, in de Poelestraat. — TENTOONSTELLING door de Leden.

P. TRESLING,
Secretaris.

De Ondergeteekenden, door de DIRECTIE DER VROUWEN-VEREENIGING hier ter Stede aangezocht zijnde, om, ten voordeele van deze Vereeniging, zich te willen belasten tot het in **orde brengen** en **houden** eener **Verloting** van **Vrouwelijke Handwerken** en andere Voorwerpen van weelde en smaak, hebben gemeend, zich daaraan niet te moeten onttrekken, en verzoeken dus vriendelijk de Ingezetenen in deze Stad en der Provincie, haar hierin behulpzaam te zijn door het vervaardigen en inzenden van Kunsthandwerken, of van Voorwerpen, daartoe geschikt. Zij vertrouwen, dat men genoegzaam overtuigd zal zijn van het wenschelijke, dat deze Inrigting in stand blijve, en vleijen zich dus, dat men gaarne eenigen tijd zal willen besteden, om deze Verloting te verrijken en te versieren. Wanneer de verzochte toestemming van Z. M. onzen Koning zal zijn verkregen, zal men nader aankondigen, **wanneer** en tot **welken prijs** de **Loten** zullen verkrijgbaar zijn. Intusschen wordt men vriendelijk verzocht, de Voorwerpen van nu af tot het einde des jaars in te zenden bij eene der Ondergeteekenden, die zich gaarne tot het ontvangen bereid verklaren.

GRONINGEN, 11 October 1852.

Wedw. B. WILKENS, geb. SCHILTHUIS.
F. A. BAART DE LA FAILLE, Wedw. DE WAL.
M. C. UNIA VAN NAERSSEN, geb. FORSTEN.
W. U. HUBER.
G. WICHERS.
A P. DE JONGH.
A. M. L. D' AULNIS DE BOUROUILL.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Ondertrouwd te *Leeuwarden*, den 12den October 1852:

H. C. FLIERINGA
met
H. NUMAN VAN DEN BOS.

*** Getrouwd:

S. J. SCHURINGA
met
T. J. SCHRADER.

WILDERVANK, 14 October 1852.

*** Getrouwd:

M. SIJTSMA,
van *Baflo*,
met
B. J. HOPMA.

MIDDELSTUM, 16 October 1852.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel door Gods goedheid van eene welgeschapen DOCHTER ELIZABETH BRONGERS, geliefde Echtgenoot van

Mr. **B. J. DE KOK.**

BOLSWARD, 13 October 1852.
Eenige kennisgeving.

*** Mijne geliefde Echtgenoot J. H. H. LAMBERTS HURRELBRINCK beviel heden van eene doode DOCHTER.

F. G. RICHARD DE BERTIN,
1ste Luit. Adj. der Inf.

GRONINGEN, 16 October 1852.

*** GRONINGEN, 17 October 1852. Heden beviel voorspoedig van een' *ZOON* C. W. PAEHLIG—VAN IDDEKINGE.

*** Heden is mijne Vrouw JOHANNE NAGEL bevallen van eenen ZOON.

SAPPEMEER, 13 October 1852.

HANS HIJKENS,
Koopman in Ellewaren, Petten en Hoeden.

*** ZEVENHUIZEN, 14 October 1852. Bevallen van eenen ZOON TRIJNTJE KOOL, Echtgenoot van

P. CREMER, *Pred.*

*** Tot innige smart en diepe droefheid van mij, mijne Kinderen en Behuwdzoon, Aanverwanten en Vrienden, overleed heden achtermiddag omstreeks vier uur, kalm en zacht, na eene hevige ziekte van slechts vier dagen, mijn hartelijk beminde Echtgenoot, LAMMERT UBELS VAN CLOOSTER, *Landbouwer ter dezer plaats, Kerkvoogd der Doopsgezinde Gemeente te Mensingeweer en Lid van den Raad der Gemeente Baflo.*

De dierbare bereikte den ouderdom van ruim 59 jaren, waarvan ik 37 jaren in eene gelukkige echtvereeniging met hem mogt leven.

Die den overledene in zijn werkzaam leven gekend hebben, zullen beseffen, wat wij in hem missen. Wij hopen van den tijd de leniging onzer smarten.

RASQUERT, 12 October 1852.

MENSTJE JANS SMIT,
Weduwe L. U. VAN CLOOSTER.

*** Heden overleed, in den ouderdom van zevenendertig jaren, tot diepe droefheid van mij en hare betrekkingen, na eene voorspoedige bevalling van een' welgeschapen Zoon, mijne geliefde Echtgenoot EVERDINA BOELKEN, mij uit eene genoegelijke echtverbindtenis van zeventien jaren zeven Kinderen nalatende.

BEILEN, 12 October 1852.

K. DUMON.

*** Heden middag omstreeks 12 uur overleed, na eene langdurige ongesteldheid doch onverwacht, mijn waarde Echtgenoot, MELES ALBERTS MELES, in den ouderdom van ruim 64 jaren, na eene echtvereeniging van ruim 31 jaren, mij nalatende 4 Kinderen en een Aangehuwde.

VISVLIET, 13 October 1852.

G. HELLINGA,
Wedw. M. A. MELES.

*** Heden overleed, tot onze bittere droefheid, ons hartelijk geliefd jongste Zoontje MARTEN TEUNIS, in den ouderdom van ruim 1½ jaar.

GRONINGEN, 14 October 1852.

R. HECKMAN, H.z.
D. HECKMAN, geb. **GRASHUIS.**

*** Het behaagde den Hemelschen Vader, heden namiddag, na eene langdurige en smartvolle ziekte, in den ouderdom van ruim drieënzestig jaren, tot zich te nemen, onze dierbare Moeder en Behuwd-Moeder, Mejufvrouw MEENA SONIUS, Wedw. van wijlen den Heer J. BOUWERS, *Voormalig Schoolopziener van het 6de Distrikt in de Provincie Groningen en Rijks-Ontvanger te dezer plaatse.* Diep bedroefd zijn wij over haar heêngaan; maar zalig is ons de herinnering, dat *het leven haar Christus was* en wij de blijde hoop mogen voeden, dat *het sterven haar gewin is.*

BELLINGEWOLDE, 15 October 1852.

H. J. BOUWERS.
Mede namens mijne beide Zusters en Schoonbroeder.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, in het Pelster-Gasthuis, na eene ongesteldheid van slechts vijf dagen, onze geliefde Oom HINDERIKUS ZEEHUIZEN, in den gezegenden ouderdom van tachtig jaren en ruim twee maanden, *Bode van de Societeit de Harmonie* en de *Bakkers.* Dienende deze tot algemeene kennisgeving.

GRONINGEN, 17 October 1852.

G. ZEEHUIZEN.
Uit aller naam.

*** Heden overleed ons oudste Dochtertje MARIA AALTINA, in den ouderdom van ruim 4½ jaar. Bedroefd geven wij hiervan kennis aan Familie, Vrienden en Begunstigers.

GRONINGEN, 18 October 1852.

W. JIETES, *Bleeker.*
H. H. J. JIETES, geb. **DE RIEM.**

*** **JOHS. VAN DER HEIJ en ZOON**, Water, no. 160, te *Amsterdam*, hebben uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

BEPROEVINGEN DER VROUW.

VERHALEN en SCHETSEN
uit het dagelijksch leven,
door
T. S. ARTHUR.
Uit het Engelsch.
Gebonden in Linnen Band *f* 2.40.

TRUYDEMAN EN ZIJN WIJF.

EENE WEST-FRIESCHE NOVELLE,
door
Jb. HONIG Jsz. Jr.
Met Vignet *f* 2 40.

*** De Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, debiteren met goed succes de navolgende Werken,

Voor Leesgezelschappen en Leesbibliotheken:

I. *A. G. BRUINSES*, **TAFEREELEN uit de Geschiedenis** van de STICHTING en VESTIGING der **Christelijke Kerk.** Prijs *f* 3 — 75.

II. ———————— **SCHETSEN uit het Christelijk Leven** in de *drie eerste eeuwen* der Kerk. Prijs *f* 1,50.

Als AANHANGSEL op de *Tafereelen uit de Geschiedenis van de Stichting en Vestiging der Christelijke Kerk.*

Beide Werken bevatten voor gemoedelijke Lezers eene gepaste Lectuur, daar zij niet enkel sommige fragmenten uit de onderwerpelijke Geschiedenis bevatten, maar ook die Geschiedenis als het ware op eene geleidelijke wijze behandelen. — Overigens zijn de over deze Werken gegevene recensiën in allen deele gunstig te noemen.

III. ———————— **Uit het LEVEN**; Schetsen en Beelden. Prijs *f* 1 — 50.

Ds. VAN SCHAICK wijdde in de *Boekzaal* aangaande deze Schetsen en Beelden een recenserend artikel, waarin bij, onder anderen, eene der Schetsen „een juweeltje" noemt.

IV. *H. DIJKEMA*, **Winterreis door RUSLAND,** gedaan in het jaar 1841. Met eene Kaart. Prijs *f* 3 — 20.

Dat de Schrijver de verwachting, die men van zijn vroeger geschrift had gekoesterd, niet heeft teleurgesteld, toont de talrijke inteekening, die ook dit Werk mogt te beurt vallen.

V. *J. VAN DER VEEN, A.z.*, **Paul's verblijf op den Sperwerhorst.** Met Vignet op staal. Prijs *f* 3 — 00.

VI. *H. J. ABBRING*, **Het Dal Kehrah, of de Pelgrimsoogst**; een Perzisch verhaal. Twee Dln. Prijs *f* 6—20.

Even als de Schrijver van het „Drentsch Mozaïek" in zijn *Paul's verblijf op den Sperwerhorst*, treedt deze hier op het gebied des maatschappelijken levens, en bestrijdt in het kleed der romantiek hier sommige ondeugden en feilen, wier uitroeijing ten eenenmale gewenscht mag geacht worden.

VII. *J VENEDEIJ*, **Eene Badkuur in het Zuiden van Frankrijk**; Geschiedkundige en Plaatselijke herinneringen. Naar het Hoogduitsch. Twee Deelen. Prijs *f* 5,80.

Daar dit Werk op eene aangenaam boeijende wijze den leeslust gaande houdt, vermits de Schrijver bij zijne kernachtige konterfeiting der indrukken, welke hij ondervond op zijne reis door de heerlijke landstreek, die hij bezocht, eenen diep-menschkundigen blik op derzelver bewoneren slaat, en daardoor als het ware geheel in het volkskarakter dier uit zoo verschillende bestanddeelen zamengestelde natie ingrijpt, zoo mag dit Werk gerustelijk worden aangepreesen ten gebruike van hen, die in hunne lectuur iets degelijks wenschen te vinden.

VIII. **Leven, Denken en Werken van JOHANN KASPAR LAVATER.** Naar het Hoogduitsch van *Dr. FERDINAND HERBST.* Prijs *f* 3 — 20.

De Werken van LAVATER zullen zekerlijk wel altijd gezocht blijven, zoolang het Christendom zijne ware vereerders zal blijven bezitten.

Die iets te VORDEREN heeft van — of VERSCHULDIGD is aan wijlen den Heer Mr. **G. REINDERS**, in leven Burgemeester en Advokaat te *Noordbroek*, wordt verzocht, daarvan opgave of Betaling te doen **binnen deze maand**, aan de Ondergeteekenden.

Mr. M. REINDERS,
Advokaat te *Groningen*, *Letter E No.* 169,
of N. BEETS, te *Zuidbroek*.

Allen die iets te VORDEREN hebben van — of SCHULDIG zijn aan wijlen **TONNIS TONNIS PRUIS**, gewoond hebbende te *Groningen* buiten de Oosterpoort en aldaar overleden, worden verzocht daarvan ten eersten Opgave te doen ten Kantore van den ondergeteekende.

Mr. J. J. CREMERS.

Ieder die iets te VORDEREN heeft van — of verschuldigd is aan **A. KOCH**, Koopman, wonende in de Oude Kijk-in-'t Jatstraat, te *Groningen*, wordt verzocht, daarvan binnen veertien dagen na heden opgave of betaling te doen aan den ondergeteekende,

GRONINGEN, 18 October 1852.

Mr. F. U. H. REIGER.

De SCHULDEISCHERS van **J. B. DURVILLE** worden bij deze opgeroepen, om op DINGSDAG den 26sten October 1852, des voormiddags te half twaalf, te verschijnen in de AUDIENTIEZAAL der ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*, ten einde de **REKENING** en **VERANTWOORDING** van den CURATOR aan te hooren en hun **AANDEEL** in het **BATIG SLOT** te ontvangen.

Mr. A. OUDEMAN,
Curator.

*** De BURGEMEESTER der GEMEENTE **DELFZIJL** herinnert bij deze, dat de

HERFST-VEEMARKT,

alhier gehouden wordende op den **derden Donderdag in de maand October**, dit jaar invalt op den **21sten dier maand**; dat er GEEN STEDE- of PLAATSGELD zal worden betaald, GEENE HAZARDSPELEN zullen worden toegelaten en alle BEDELARIJ strengelijk zal worden GEWEERD.

DELFZIJL, 9 October 1852.

De Burgemeester voornoemd:
P. J. VOS.

*** Mr. **E. VAN EERDE**, Notaris te *Groningen*, gedenkt, op WOENSDAG den 20sten October 1852, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, te *Groningen*, publiek te veilen en te verkoopen:

Eene **BEHUIZING**, zijnde eene **BROODBAKKERIJ**, staande in de Nieuwe Kijk-in-'t Jatstraat, op den hoek van de Kleine Rozenstraat, te *Groningen*, get. M, no. 68, met ruim BLEEKVELD, PUT- en REGENWATER, benevens twee WOONKAMERS, in de Kleine Rozenstraat aldaar, get. M 69 en 70, doende jaarlijks tot grondpacht *f* 2.20; door wijlen H. VAN DER VEEN en A. FRIEZE, in leven Echtelieden, bewoond geweest.

Te aanvaarden op den 1sten November 1852, en te bezien op den dag van Verkoop, des voormiddags van 10—12 en des namiddags van 2—4 uur; terwijl de Eigendomsbewijzen en Veilcondities op de gewone plaatsen ter lezing zullen liggen.

Mr. E. VAN EERDE,
Notaris.

WOENSDAG DEN 20STEN OCTOBER 1852 EN VERV.,

des voormiddags te 10 uur, zullen, voor de Woning in de Heerestraat, op den hoek van den Carolieweg te *Groningen*, door den Heer Kapitein KLAPP bewoond, **wegens vertrek naar elders**, publiek worden verkocht: Onderscheidene **MEUBILAIRE en HUISHOUDELIJKE GOEDEREN**, waaronder MAHONIEHOUTEN BUFFET, DITO CHIFFONIÈRE, TAFELS, STOELEN, waaronder moderne FAUTEUIL, SPIEGELS, LEDEKANTEN, fijn GLAS en PORSELEIN, LAMPEN, KOOKKAGCHELS en andere KAGCHELS, GORDIJNEN, TAPIJTEN, BLIK- en KOPERGOED, BEDDEGOED, ENZ.

Te bezien Dingsdag te voren, des namiddags van 2—4 uur.

Mr. J. H. GEERTSEMA, C.z.,
Notaris.

Donderdag den 21sten October

1852, des voormiddags te 10 uur en vervolgens, zullen, voor de Behuizing bewoond door de Erven N NOORMAN, aan het Loopende Diep, bij den Kijk-in-'t Jatsboog, te *Groningen*, publiek worden verkocht: De door den Heer N. NOORMAN en wijlen deszelfs Echtgenoot nagelatene **ROERENDE GOEDEREN**, bestaande in MAHONIE- en EIKENHOUTEN MEUBELEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, PORSELEIN, GLAS- en AARDEWERK, KOPER-, TIN- en BLIKGOED, LINNEN en BEDDEGOED, MANS LIJFSTOEBEHOOREN en **GOUD** en **ZILVER**. — Te bezien daags vóór den Verkoop, des namiddags van 2—5 uur.

Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris*.

PUBLIEKE VERKOOPING
VAN PLUS MIN.

25 Last Beschadigde ROGGE,

op WOENSDAG den 20sten October, des voormiddags te elf uur, ten overstaan van een' BEVOEGDEN BEAMBTE, in het Huis *DE BEURS*, bij de Erven TIDDENS; ter bezigtiging kan men zich vervoegen op den dag van den Verkoop op de Pakhuizen *GROOT-BRITTANNIE*, *DE HOOP* en *ELBING* alhier.

PUBLIEKE VERKOOPING,

op WOENSDAG den 20sten October 1852, 's namiddags te 3 uur, van de geborgene **ZEILAADJE, TUIGAADJE en VERDEREN INVENTARIS** van het op den 6den dezer bij *Schiermonnikoog* gestrande **KOFSCHIP** ***LAMINA***, Kapt. W. A. DE BOER; waaronder eenige nog **splinternieuwe ZEILEN, een nieuw KABELTOUW, halfsleten ZEILEN, TOUWWERK, VAATWERK, ANKERS, KAJUITSGOED, ENZ.** Alles te bezien des morgens vóór den Verkoop, onder in het Pakhuis van de Heeren FREDERIK HILLIAR & co., in de Spinhuisstraat, alhier, alwaar deze Goederen geborgen zijn, en bij welke plaats ook de Verkoop zal gehouden worden.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

PUBLIEKE VERKOOPING, PER ZAK,

van **een tot driehonderd mudden** puik beste **KLEIAARDAPPELS**, op ZATURDAG den 23sten October 1852, des namiddags te 3 uur, ten Huize van H. MENSINGA, buiten de Boteringepoort te *Groningen*.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

VERKOOP VAN ESSCHEN HOUT.

Op ZATURDAG den 23sten October 1852, des morgens te 11 uur, zal, op de Werf van den Molenmaker J. DE HAAN, buiten het Kleinepoortje, bij *Groningen*, publiek worden verkocht: Eene **extra mooije** Lading **ESSCHEN STAMMEN**, van diverse dikte en lengte. Van heden af te bezien.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

Donderdag den 21sten October

1852, des voormiddags om tien uur, zal, voor de Behuizing van M. J. POR en Vrouw, in de Gelkingestraat, publiek worden verkocht: eene nette **INBOEDEL**, bestaande in een EIKENHOUTEN KISTKABINET, DITO SECRETAIRE en CHIFFONNIÈRE, TAFELS, STOELEN, fraaije SPIEGELS, GLAS- en AARDEWERK, eene partij Ouderwetsch PORSELEIN, waaronder echt Japansch, KOPER- en TINGOEDEREN, HALVE KASTKLOK, KOLOMKAGCHEL, TAFELGOED, BEDDEGOEDEREN, eene partij BOEKEN, waaronder eenige Werken van BRAKEL, v. D. GROE en een buitengewoon fraaije **BIJBEL** met **PLATEN**, enz. enz. Te bezien Woensdag bevorens, des namiddags van 2 tot 4 uur.

FOKKO NIEWOLD BOSCH.

*** Mr. **R. FEITH**, Notaris te *Zuidbroek*, zal, op VRIJDAG den 22sten October e.k., des **voormiddags te tien uur** (en **niet** des namiddags te een uur, zoonls vroeger is geannonceerd) te beginnen bij de BUITENPLAATS *VEENHUIZEN*, te *Noordbroek*, publiek verkoopen:

Twee Zwarte RUINEN, eene MELKKOE, twee jonge VARKENS en een' HOND, acht Voeren best HOOI, drie RIJTUIGEN en eene KAPCHAIS, BOERENWAGEN, WIPKAR, verder STAL-, BOERENen MELKGEREEDSCHAPPEN, waaronder een nieuwe TONNEMOLEN, —TUINGEREEDSCHAPPEN, BROEIBAKKEN met RAMEN; **HUISMEUBELEN**, als: drie KABINETTEN, twee BUFFETTEN, SPIEGELS, SECRETAIRE, TAFELS, STOELEN, LEDEKANTEN, eene LINNENPERS; eene groote menigte BLOEIJENDE HEESTERS (waaronder p. m. 100 ERICA'S), BLOEMEN en GEWASSEN in POTTEN; eene BRANDSPUIT, DOMMEKRACHT, eene groote partij AFBRAAK, eene TURFPRAAM en twee SCHUITJES, en hetgeen er verder zal worden gepresenteerd. Deze GOEDEREN zijn te bezien den dag vóór den Verkoop.

HOUTVEILING,

onder werkelijke Houtkoopers,

op ZATURDAG den 23sten October 1852, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van den Logementhouder G. TER STEEG, te *Delfzijl*, van eene groote partij nieuw aangevoerde LAURVIGSCHE MAATS- en OVERMAATS VUREN en STETTINER GREENEN **BALKEN**, alsmede OSTERRISOER **JUFFERS, KOLDERS, ELLINGS, STOLPEN** en OOSTZEESCHE **DEELEN**.

Mr. H. J. OFFERHAUS, *Nots*.

Zaturdag den 23sten October

1852, des namiddags te 4 uur, zal, door een' BEVOEGDEN BEAMBTE (à Contant of op Crediet), ten huize van J. A. DE BOER, te *Zoltkamp*, ter Verkoop worden aangeboden:

I. Een OVERDEKT **KOFSCHEEPJE**, ***DE VREDE***, groot 14 Tonnen, bevaren door J. P. BOS.

II. Een **JAGT**, ***DE GOEDE HOOP***, groot 4 Tonnen, bevaren geweest door D. J. BOS.

In zoodanigen staat, als dezelve met derzelver INVENTARIS in de Haven te *Zoltkamp* zijn liggende.

DEPOT VAN TAPIJTEN, KARPETTEN, ENZ.,

JE MAINTIENDRAI

van de Wedw. **L. J. PRINS**, te ***Arnhem***,
Hofleverancierster van Z. M. den Koning,
GEVESTIGD BIJ

Wedw. E. H. HERSCHEL & Zn.,
te Groningen:

alle soorten van TAPIJTEN, KARPETTEN, LOOPERS, HAARD- en KANAPÉKLEEDJES, ENZ., in **Velvet, new-Brussels, Tapistry, Schotsche en Inlandsche soorten.** Alles in eerste kwaliteiten en tot vastgestelde prijzen. Op aanvrage worden MONSTERS bezorgd en TAPIJTEN en LOOPERS zoo schielijk mogelijk afgeleverd. KARPETTEN en andere GOEDEREN zijn dadelijk verkrijgbaar.

De ondergeteekende brengt bij deze ter algemeene kennis, dat hij **VERHUISD** is van de TORENSTRAAT naar den **LIEFKENSHOEK**, en beveelt zich tevens in zijn vak als **HUISVERWER, RIJTUIGSCHILDER** en **KAMERBEHANGER** ten vriendelijkste aan.

WINSCHOTEN, 16 October 1852.

W. J. OCKELS.

G. Meuge,

Kagchelsmid, is **VERHUISD** van den CAROLIEWEG naar de **TURFTORENSTRAAT**, letter H no. 43.

J. H. VAN DE WEIJE

Steendrukker, Kunst- en Muzijkh... delaar, in de Oude Ebbingestraat, heeft ontvangen: eene partij nieuwe PIANOMUZI... ook ruim gesorteerd van SCHRIJFPAPIER, per s... *f* 2,25, extra zwaar *f* 3,00 en *f* 3,60 tot *f* 8,50; P... PAPIER, de riem van *f* 2,50 tot *f* 6,00; ENVELO... om Brieven, 25 stuks 10 en 20 cts.; STALEN PEN... het Gros van 144 stuks 30 cts. tot *f* 3,00; GEW... PENNEN, van 10 cts. de Bos tot 40 cts., het ... LAK, het Pond van 20 Pijpen van 50 cts. tot *f* ... OUWELS, het Pond *f* 1,60; GRIFFELS, de 100 ... 10, 15, 22½ cts.; beste ZWARTE SCHRIJFINKT ... Wijnflesch No. 1 à *f* 1,00, No. 2 à 50 cts., kleine F... jes 25 cts.; 20 stuks WERKBOEKEN, *f* 1,00 en h... PRENTENBOEKJES in meer dan 100 soorten, van ... tot *f* 2,50; GEKLEURDE KINDERPRENTEN, het ... 15 cts.; VERFDOOZEN van 30 cts. tot *f* 10,00, ... SERDOOZEN, van *f* 1,00 tot *f* 12,00; TEEKENPAP... per vel van 3 cts. tot *f* 1,00; KOPEREN TEEKEN... NEN 5 cts.; O. INDISCH INKT 15 cts.; ORDINA... SPEELKAARTEN 5 cts. tot 10 cts.; FIJNE SP... KAARTEN, van 15 cts. tot 50 cts.; ondersch... **KINDERSPELLEN**, als: DOMINO, LEGK... TEN-, SCHIMMEL- en LOTTOSPELLEN in alle pr... ALBUMS van 50 cts. tot *f* 8,00; PORTEFEUILLES ... 20 cts. tot *f* 4,00; KWITANTIEN, 100 stuks 35 ... WIJN- en LIKEUR-ETIKETTEN de 1000 stuks *f* 1...

PATENT-WASKAARSEN

Thans weder tot **verminderde prijzen** bi... **WIJS BOLT.**

MALAGA CITROENEN

heden ontvangen bij

H. ENSING,
O. Ebbingestraat, nabij den **Boo...**

ONTVANGEN:

De eerste nieuwe **MALAGA CITROE...** welke bij de *heele*, *halve kist* en bij het *honderd* ... **zuinigste prijzen** worden afgeleverd.

I. J. ENSING,
Oude Ebbingestraat, nabij de **Ma...**

GOEDKOOP

zijn op de Plaats *VEENHUIZEN*, te ***Noordbroek***, te bekomen: eene groote partij EI... BEUKEN, ESSCHEN en DENNEN **P... LINGEN**, en **ABRIKOZEN en P... ZIKKEN**, ook geschikt voor BROEIKASSEN, ... **besteld en ontvangen wordende voor den 1... November e.k.** Dagelijks te bezien en te be...

De ondergeteekende met primo NOVE... aanstaande zich alhier willende vestigen ... **JONGE JUFVROUWEN** ... **ONDERWIJS** te geven in versch... **VROUWELIJKE HANDWERKEN**, als ... JEN, BREIDEN, BORDUREN, HAKEN, FIL... REN, KNOOPEN, TAPISSERIEWERKEN, ... WERK ENZ., alsmede in het TEEKENEN, zoo... op bovenstaande VAKKEN betrekking heeft, rekom... zich hierin ten vriendelijkste aan. Adres ten Huize ... Meubelmaker BOEKHOUT, in de Poelestraat.

F. STOKVELD.

C. ABVAAS is gearriveerd met ... groote partij **HONDEN**, eene partij S... SCHE HONDEN, waaronder een groote ... sche LEEUWHOND, een ZWITSER... HOND, die goed geleerd is, een SINT-BERNH... HOND, een TERRE- NEUVE- of NEWFOUNDLAND... HOND, een WOLFHOND, PATRIJSHONDEN, ... kleine HAZE-WINDHONDEN, benevens eenige EN... SCHE HONDJES, die extra mooi zijn. Is gelogeer... het Winschoterdiep, in *het Wapen van Papenborg*, ... REMKES.

TE KOOP:

een **goedloopend BILJARD** ... **TOEBEHOOREN**, staande en ... vragen tot den 23sten October e.k. bi... de Wedw. F. VAN DER BOOG...
Logementhoudster te Appingeda...

DOOFHEID KAN GENEZEN WORD...

Dr. ***PINTER'S MAGNETISCHE OOR... LEN***, zoo eenvoudig, gemakkelijk en onschadelijk ... nen eene verwonderlijke Geneeskracht uit op de Gehoo... tuigen. Zij zijn in een Watje gerold, dat even als ee... woon Watje in het Oor gestopt wordt.

Dr. F. M. FELDBERG, in *Weenen*, betuigt, dat ... zijne praktijk Personen, die vele jaren doof waren ... mede genezen heeft, en dat iedere Doofheid daarme... nezen kan worden, als zij niet mede op de wereld ... men is of als de Gehoorwerktuigen niet gedood zijn do... spuitingen eener sublimaat-oplossing, welke in so... Ziekten gebezigd wordt.

Boekjes, waarin nadere bijzonderheden opgeteekend ... worden in onderstaande Dépôts gratis afgegeven.

Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS; te *Assen* ... P. A. VAN GORCUM; te *Delfzijl* bij A. W. C. ... ZER; te *Groningen* bij C. RIKKERS en M. G... BEEK; te *Meppel* bij de Wedw. BRANDERHORS... *Veendam* bij S. SAVENYE; te *Winschoten* bij G. ... MAN, en in de overige steden des Rijks.

Eene **JUFVROUW** van ... lijke Familie, tusschen de 25— ... ren, wenschte gaarne geplaatst te ... als **JUFVROUW** van **GE... SCHAP** of ter **WAARNEMING** eener **H... HOUDING**, hetzij binnen of buiten de Stad; ... meer worden gelet op de betrekking zelve dan wel op ... ris. Men gelieve zich te adresseeren, onder de letter B... het BUREAU dezer COURANT.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

Gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetensch...*
OCTOBER 1852.

DAGEN	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER			VOCHTIGHEIDS-TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
10	760,47	760,77	761,21	7,0	10,9	8,0	0,90	0,78	0,87	W.N.W.	N.W.	N.W.	bewolkt	bewolkt	betrokk...
11	760,93	761,10	762,55	7,2	11,8	8,8	0,93	0,85	0,95	Z.Z.W.	W.	W.N.W.	„	„	bewolk...
12	763,21	769,51	770,75	9,7	10,8	6,5	0,89	0,78	0,98	N.	N.t.O.	N.t.O.	„	„	„
13	770,79	770,23	770,38	9,7	11,6	9,4	0,85	0,88	0,91	N.W.	W.N.W.	N.W.	„	betrokken	betrokk...
14	770,14	769,86	770,47	9,2	11,8	10,4	0,95	0,85	0,88	„	N.t.O.	N.t.O.	betrokken	„	„
15	771,31	770,92	770,74	10,0	11,0	10,0	0,88	0,82	0,94	O.	O.N.O.	N.O.	„	„	„
16	770,90	770,26	770,08	6,0	11,0	6,4	0,94	0,78	0,87	„	„	O.N.O.	helder	weinig bewolkt	helder

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

BIJVOEGSEL

tot de Groninger Courant van den 19den October
1852, *no.* 84.

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

PARIJS, 14 October.

J.l. Maandag waren de voorbijgangers op het plein de la Concorde getuige van eene treffende daad van moederlijke zelfopoffering. Eene kindermeid droeg een zeer jong kind, terwijl de moeder eenige schreden achterna kwam. Nabij de obelisk geraakte de dienstbode verward tusschen de rijtuigen, die elkander in verschillende rigting kruisten. Hevig geschrikt en ligt geraakt door een paard of door een rijtuig, viel zij en het kind op haar. Een in vollen ren aankomend rijtuig naderde de gevallenen, en zou ze onvermijdelijk hebben verpletterd of deerlijk verminkt, toen de moeder, eensklaps ziende wat er gebeurde, een hevigen kreet slaakte, zich op het paard wierp, en eene verbazende kracht of liever tegenwoordigheid van geest ten toon spreidende, het dier bij den bek greep en het deed wijken. Al de omstanders wenschten der onverschrokkene moeder geluk, die haar kind van een anders wissen dood had gered. Het kind was volstrekt niet geschrikt, en speelde eenige oogenblikken later, als of niets gebeurd ware. De kindermeid kwam er met den schrik af.

— Tot de lekkernijen welke hier en elders in Frankrijk meer en meer in zwang komen, behooren de tuinslakken. De Freiburger Kapucynen hebben in de zestiende eeuw de kunst der Romeinen, om deze slakken te mesten en toe te bereiden, teruggevonden en sedert wordt zij in Franche Comté, Lotharingen en Bourgondië nog heden met het beste gevolg uitgeoefend. Te Parijs alleen wordt maandelijks een half millioen tuinslakken genuttigd, en wel tot den prijs van 2½ a 3½ francs het honderd.

— In den nacht van den 9den dezer is de eerste sneeuw op het Jura-gebergte gevallen. Den 10den woedde in die streken een orkaan, die boomen ontwortelde en door een hevigen stortregen gevolgd werd.

— *Van den 15den.* De toebereidselen voor den feestelijken dag van morgen houden iedereen bezig. De programma's worden reeds gevent. Er staat op *programma der feesten bij gelegenheid van den intogt van Zijne Keizerlijke Hoogheid Prins Lodewijk Napoleon;* maar de uitventers roepen: ter gelegenheid van de uitroeping van het Keizerrijk!

Te 2 uur zal de Prins hier aankomen. Door de politie zijn de grootste en uitgebreidste maatregelen van voorzorg genomen

Van den 16den. Het is onmogelijk den indruk van de intrede des Presidents binnen Parijs te beschrijven. Gedurende den optogt van den stoet heeft geenerlei incident plaats gehad. Het vooraf vastgestelde programma is in alle deelen nagevolgd geworden.

De toejuichingen en het ooryerdoovend geroep van *leve de keizer* waren algemeen. Het is onmogelijk zich eene meer luisterrijke ontvangst voor te stellen. Te 3½ uur is de Prins op het paleis der Tuileriën aangekomen.

In de *Moniteur* leest men: „De *Patrie* meldt *bij vergissing*, dat de triomfboog op het plein de la Concorde door de zorg van het ministerie van staat is opgerigt.

„De manifestatiën, welke ter gelegenheid van de terugkomst van den Prins-President zijn voorbereid, zijn zulks door de vrije en eigene beweging der Parijsche bevolking. De regering heeft geene enkele poging gedaan om die uit te lokken."

— De zaak van het complot te Marseille schijnt een vrij ernstig aanzien te verkrijgen. De policie heeft papieren in beslag genomen, waaruit zoude blijken dat het complot in verband stond met het demagogisch comité te Londen. Verscheidene nieuwe inhechtenisnemingen hebben plaats gehad, men zegt ten getale van zestien of achtien personen, en onder dezen een oud-afgevaardigde. Overigens blijft deze zaak nog steeds met den sluijer des geheims bedekt; zooveel is zeker, dat de policie de hand op den waren *Gaillard*, die als de hoofd aanlegger wordt aangemerkt, niet heeft gelegd.

BELGIE.

BRUSSEL, 15 October.

De heer *H. de Brouckere* is gister door den Koning ontvangen. Men weet niet welke de uitslag is geweest van zijn onderhoud met Z. M.

De *Indépendance* geeft de vrees te kennen dat er nog geen einde aan de ministeriëele krisis zal gekomen zijn.

— Den 11den dezer is de spoorweg van Charleroi over Erquelines tot de Fransche grenzen, voor het vervoer opengesteld. Deze weg maakt een deel uit van eene linie die in de eerstvolgende twee jaren zal voltooid worden en de kortste weg tusschen Parijs, Brussel en Pruissen zal zijn. Men verwacht dat den velen, die thans over den Strasburgschen spoorweg reizen, over België hunnen weg zullen nemen.

— De 13jarige zoon van den Hollandschen kapt. *Mulder* is den 14den dezer, dewijl hij te Antwerpen te digt bij de raïls stond, door de locomotief omvergeworpen en letterlijk in tweën gereden.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Donderdag den 14den October.

In deze zitting zijn ingekomen verschillende koninklijke boodschappen, ten geleide van even zoo vele wets-ontwerpen met memoriën van toelichting, te weten:

1) Tot regeling van den pligt der provincie, om de behoeftigen te hulp te komen (ter vervanging van het ontwerp deswege, hetwelk door de Eerste Kamer is verworpen).

2) Tot het verleenen van de toestemming tot het huwelijk van prins *Hendrik der Nederl.* met prinses *Amelia van Saksen-Weimar-Eisenach.*

3) Tot regeling der ontvangsten en uitgaven wegens verstrekkingen tot den 31sten December 1852 (in de vorige zitting onafgedaan gebleven).

Al deze stukken zullen worden gedrukt en rondgedeeld en naar de afdeelingen verzonden.

Voorts is ingekomen eene koninklijke boodschap, ten geleide van het verslag der Algemeene Rekenkamer over 1851 (ter voldoening aan art. 14 der wet van den 5den October 1841, *Stbl.* no. 40).

Nog is ontvangen eene missive van den minister van binnenl. zaken, waarbij, ingevolge art. 195 der grondwet, wordt aangeboden het verslag nopens den staat van het armwezen over 1850. Drukken en ronddeelen en in handen eener commissie, bestaande uit de heeren: *ten Cate*, *Heemskerk*, *van Hall*, *van Voorst* en *Luyben.*

De kon. boodschap, ten geleide van het wets-ontwerp voor het verleenen van toestemming tot het huwelijk van Z. K. H. prins *Hendrik*, luidt als volgt:

„Mijne Heeren! Ik volbreng eene aangename taak, door, op verlangen van mijnen beminden broeder, Z. K. H. prins *Willem Frederik Hendrik der Nederlanden*, bij deze aan U aan te bieden een voorstel tot het verleenen van toestemming tot de huwelijksverbindtenis, welke Z. K. H. wenscht aan te gaan met H. D. H. de prinses *Amelia Maria da Gloria Augusta van Saksen-Weimar-Eisenach.*"

„De verwachting, dat deze echtvereeniging, geheel overeenstemmende met de inspraak van zijn hart, het geluk van mijn' beminden broeder zal bevorderen, verhoogt het genoegen, met hetwelk ik dit ontwerp aan U onderwerp, en doet mij het vertrouwen koesteren, dat de Staten-Generaal daaraan hunnen bijval zullen schenken."

De commissie van rapporteurs over het hoofdstuk IV der begrooting, het departement van justitie betreffende, heeft haar verslag uitgebragt. Wij ontleenen daaraan de volgende algemeene bemerkingen:

§ 1. Vrij algemeen is men van oordeel geweest, dat vele opmerkingen, welke in gewone gevallen bij de behandeling van dit hoofdstuk der Staatsbegrooting niet achterwege zouden blijven, en of tot gewigtige bedenkingen of tot het uiten van menigen wensch aanleiding zouden geven, thans minder gepast moesten schijnen. De minister van justitie toch, die eerst onlangs aan het hoofd van dit departement van algemeen bestuur werd geplaatst, kan nog niet den tijd hebben gevonden, om reeds aan de vertegenwoordiging de vruchten te doen kennen van zijn arbeid aan zoo vele onderwerpen, welke tot zijnen bijzonderen werkkring behooren, en welker opsomming sedert een groot aantal jaren, bij het onderzoek der begrootingswetten en bij andere gelegenheden, pleegt te geschieden. Zal de commissie van rapporteurs om die reden in geene ontwikkeling treden van hetgeen onder gewone omstandigheden van den minister van justitie verlangd zou mogen worden, zoo wil zij echter, geheel in overeenstemming met hetgeen in de afdeelingen is behandeld, den wensch niet onderdrukken, dat de wetten, in het 5de additionele artikel der grondwet opgenoemd, voor zoover die dit departement van algemeen bestuur betreffen, spoedig mogen worden voorgedragen. Zij meent in billijkheid te mogen verwachten, dat die wensch weldra zal worden vervuld. De grond daarvoor vindt zij niet alleen in de hooge belangrijkheid van die onderwerpen, of in den voorrang, dien de grondwet daaraan heeft toegekend, maar ook in hetgeen reeds bij de wetgevende magt is voorgevallen. De bouwstoffen toch, tot het ontwerpen der wetten betreffende de verantwoordelijkheid der ministers, de nieuwe regterlijke inrigting en tot uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering behoeven niet meer bijeengebragt te worden. Na de behandeling der voordragten, welke het gouvernement vroeger te dien aanzien reeds had ingezonden, schijnt de moeijelijkheid der taak thans grootendeels te bestaan in het doen eener keuze, of in het bepalen van het stelsel dat men zal volgen, en de commissie van rapporteurs vleit zich dan ook, dat de minister van justitie zich onbezwaard zal gevoelen, om der Kamer in dit opzigt de meest geruststellende verzekering te geven.

§ 2. Meermalen werd de aandacht der regering gevestigd op den arbeid der staatscommissie, in der tijd benoemd om de regering voor te lichten ten aanzien eener noodzakelijke herziening der wetten van Franschen oorsprong, welke hier te lande voortdurend geldig zijn. De arbeid, op het einde van 1849 voltooid, had reeds voorlang tot het doen eener wets-voordragt aanleiding moeten geven. De bezwaren, op welke in vorige jaren door de regering steeds werd gewezen, zoo dikwerf er van eene afschaffing dier verordeningen sprake was, bestaan gedurende bijna drie jaren niet meer. Er is thans, gelijk de toenmalige minister van justitie zich, in zijn rapport aan den Koning van den 23sten Febr. 1850, uitdrukte, „eene handleiding in den doolhof van Fransche en andere oude en „verouderde verordeningen, welke den wetgever van groot nut zal „zijn bij eene eindelijke regeling dezer aangelegenheid." Op de vragen bij meer dan éene gelegenheid, betreffende dit onderwerp, gedaan, werd wel in algemeene bewoordingen de verzekering gegeven, dat de aandacht der regering daarop gevestigd was, maar waarom de vruchten van hare overwegingen niet rijp genoeg werden, om der vertegenwoordiging te worden aangeboden, werd niet gezegd. De rapporteurs hebben, naar aanleiding van hetgeen deswege in de afdeelingen is verlangd, gemeend de zaak, bij vernieuwing en met aandrang ter sprake te moeten brengen, hopende, dat deze herinnering de laatste zal wezen, welke van de Kamer betreffende dit onderwerp behoeft uit te gaan.

§ 3. Met belangstelling nam de Kamer kennis van de *Geregtelijke Statistiek* over 1851, onlangs door de zorg van het departement van justitie openbaar gemaakt. Bij vergelijking van dezen arbeid met dien over de twee voorafgaande jaren, merkte zij ook nu weder met genoegen meerdere volledigheid op. Intusschen is die statistiek nog op verre na niet wat ze wezen kan, en wat ze naar het oordeel der commissie worden moet. Men raadplege slechts wat te dezen opzigte in andere landen geschiedt, om zich van de juistheid dezer opmerking overtuigd te houden. Inzonderheid moet de commissie er op aandringen, dat de opgaven aangaande de militaire justitie voortaan niet achterwege gelaten worden. Zoolang die ontbreken kan het werk, hoeveel nuttigs het overigens ook bevatten moge, niet gezegd worden een behoorlijk overzigt van het regtswezen hier te lande te bevatten.

In de zitting van den 14den October is ingekomen een verzoekschrift van verveeners te Oldekerk, provincie Groningen, houdende verzoek tot afschaffing van de belasting op de brandstoffen. Wordt besloten dit verzoekschrift te verzenden naar de commissie *ad hoc.*

Bij monde van den heer *van Nierop* is o. a. rapport uitgebragt van het volgend adres:

Bij uwe vergadering is ingekomen een uitvoerig adres van den kerkeraad der Herv. gemeente van Noorddijk, prov. Groningen. Die kerkeraad ontwikkelt daarin drie punten: vooreerst acht hij eene leemte der wet van den 28sten November 1818 (*Staatsblad* no. 40), niet genoegzaam weggenomen; vervolgens beschouwt hij eene groote oorzaak der armoede, en dus der alimentatie, niet voldoende te zijn tegengegaan, en eindelijk meent hij dat de regten der Hervormde gemeente niet genoegzaam in het oog gehouden zijn.

Wat het eerste punt betreft, verklaart de kerkeraad zich tegen het domicilie van onderstand, verbonden aan vierjarige onafgebrokene inwoning. Daardoor toch wordt ligtelijk eene gemeente bewogen, om deze vierjarige inwoning van een gezin, waarvan men vreest met het eventuëel onderhoud te zullen belast worden, voor te komen door middelen die niet altijd prijzenswaardig zijn en waardoor bovendien degene, wiens domicilie binnen den bepaalden termijn telkens verandert, vaak geen tijd heeft, om het vertrouwen zijner plaatsgenoten te kunnen winnen, noch om tot eenigen welstand in zijn kring te komen, en alzoo juist door het gedurig verhuizen van deze naar gene plaats tot eenen staat van behoefte vervalt, die voorgekomen zoude zijn, had hij op de plaats zijner keuze kunnen blijven.

Omtrent het tweede punt, *de groote oorzaak der armoede*, en dus der *alimentatie*, die in het concept *niet genoegzaam schijnt te zijn tegengegaan*, zegt de adressant: Er zijn over het geheel drie soorten van armen, namelijk: 1) de zoodanigen, die niet in staat zijn om door werkzaamheid in hunne behoeften te voorzien, weezen, gebrekkigen, ouden en dergelijke; 2) de zoodanigen, die wel in staat zijn om werk te kunnen verrigten, en ook wel den wil, maar niet altijd en op alle plaatsen de gelegenheid hebben om te werken; en 3) dezulken, die wel het vermogen en ook de gelegenheid, maar niet de gezindheid hebben om te werken; of wel om datgene, wat zij door hun werk verdiend hebben, doelmatig en spaarzaam te besteden.

Voor de *eerste* soort zorgt de openbare en bijzondere liefdadigheid.

Voor de belangen der *tweede* soort moest, volgens adressant, de regering de verspreiding der hier en daar te veel opeengehoopte arbeidersbevolking en de voldoende gelegenheid tot het verkrijgen van nuttige werkzaamheid bevorderen, door het aanmoedigen of het geven van concessie tot groote werken, zooals de indijking der Lauwerzee, den Dollard, de Zuiderzee en vele dergelijke. Daarenboven zou men vele, jaarlijks wederkeerende, vruchtelooze uitgaven kunnen besparen en op eene andere wijze tot duurzaam en uitgebreid nut aanwenden, wanneer men ze besteedde om te voldoen aan het verlangen van die „honderde gezinnen", die, gelijk de heer *Sloet* in uwe vergadering gezegd heeft (*Bijblad van de Ned. Staatscourant* 1849—50, II, 51ste vel), „bereid zijn om den vaderlandschen bodem „te verlaten en zich naar Suriname in te schepen, wanneer men hun „reiskosten wilde geven, — gezinnen die op het punt staan tot den „armenstand te vervallen."

Tegen dezulken, die werken kunnen, maar niet willen, of het verdiende verkwisten, en, in beide gevallen, onderhoud van armbesturen eischen, behoort, naar het inzien des kerkenraads, de Staat afdoende maatregelen te nemen, te dien effecte, dat *elk*, die arbeiden *kan*, maar niet *wil*, of zich door verkwisting in moedwillige behoefte stort of houdt, evenzeer de overtuiging erlange, dat hij stellig gedwongen zal worden om zelf door arbeid in zijne behoeften te voorzien, — als in een welgeordenden Staat bij elk burger de stellige overtuiging moet bestaan, dat hij, in gevalle hij zich vergrijpt aan den persoon of de bezitting van zijne naasten, zeer zeker de bepaalde straf niet zal ontgaan. Dezulken toch te moeten onderhouden zoude zooveel zijn, als het beginsel te erkennen, dat de vlijtige voor den luiaard, de spaarzame voor den verkwister verpligt was te zorgen, — zoude eene pseudophilanthropie zijn.

Het is hiertegen, dat geene maatregelen in het concept genomen zijn, wat adressant betreurt; want, schoon men dezulken (art. 61) kan afwijzen, het kwaad wordt daardoor niet weggenomen, maar ligtelijk eene bron van persoonlijke onaangenaamheden voor hen die afwijzen, geopend; de aanvragenden zijn er zeker van, dat men hen niet van honger zal laten sterven, en het oprigten van werkhuizen voor *deze* klasse van behoeftigen gaat voorzeker boven het vermogen van plaatselijke fondsen en bijzondere weldadigheid.

Naar het oordeel des kerkeraads schijnen eindelijk, bij het bedoelde concept, *de regten der Hervormde gemeente niet genoeg in het oog gehouden te zijn.* Hij meent dat art. 195 der Grondwet door *armbestuur* geen ander armbestuur *kan* bedoelen, dan datgene, wat het armwezen van den *Staat* betreft, en betwist dat de liefdefondsen zijn het „goed der armen."

Niet dat de kerkeraad alle regt van toezigt op de diakonie der Hervormde kerk zou willen betwisten. Wanneer de kerk zoo ruim hare gaven uitdeelde, dat daardoor eene menigte menschen, tot arbeid volkomen in staat, bij elkander konde wonen, en in volslagen ledigheid den tijd doorbragten, of dat de kerk dagelijks geregeld eene partij ledigloopers voedde, die zich uit dezen hoofde aan elke nuttige bezigheid onttrok, dan zou de staat, naar het oordeel des kerkeraads, volkomen in zijn regt zijn, om uit het beginsel van zelfbehoud, repressive maatregelen tegen dergelijke instellingen te nemen, en het Christendom, dat leert: „wie niet wil arbeiden, zal ook niet eten!" zou hiermede volkomen instemmen.

De adressant wenscht ten slotte, dat de Kamer den Koning verzoeke het ontwerp in nadere overweging te nemen.

Daar dit adres betrekking heeft tot een onderwerp van wetgeving, heeft uwe commissie de eer voor te stellen, hetzelve ter griffie neder te leggen, ter inzage der leden. — Aangenomen.

'S GRAVENHAGE, 16 October.

Bij besluiten van den 15den October heeft Zijne Majesteit goedgevonden aan te nemen, met den 16den dezer, het bij adres van den 21sten September j.l. aangeboden verzoek om ontslag als minister van buitenlandsche zaken, tevens belast met het bestuur van het departement voor de zaken van de Roomsch-Katholijke eeredienst, van den heer mr. *H. van Sonsbeeck*, met dankbetuiging voor de gewigtige in die betrekkingen bewezene diensten, — en met ingang van den 16den dezer tot minister van buitenlandsche zaken te benoemen mr. *J. P. P.* baron *van Zuijlen van Nyevelt*, lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal; en wijders te bepalen, dat het bestuur van het departement voor de zaken van de Roomsch-Katholijke eeredienst, met ingang van hetzelfde tijdstip, voorloopig zal zijn opgedragen aan den minister van justitie, mr. *M. P. H. Strens.*

— Heden heeft de nieuw benoemde minister van buitenl. zaken, baron *van Zuylen van Nyevelt*, den eed in handen des Konings afgelegd. Z. Exc. heeft bereids deze betrekking aanvaard.

Z. Exc. de minister van justitie, de heer *Strens*, heeft heden het beheer over het departement voor de zaken der R. C. eeredienst, van den afgetreden minister, den heer *van Sonsbeeck*, overgenomen.

— Z. M. heeft bepaald, dat ter vereering van de nagedachtenis en de uitstekende verdiensten van den hertog *van Wellington*, prins *van Waterloo*, bekleed met de waardigheid van veldmaarschalk, door het Nederlandsche leger gedurende drie dagen rouw zal worden gedragen, aanvang nemende met den dag der plegtige ter aarde bestelling van zijn stoffelijk overschot.

— Z. M. de Koning heeft een eervol ontslag verleend aan den heer *B. F.* baron *van Verschuer*, als regent van de school van Koning *Willem III* op het Loo, en als zoodanig aangesteld de heeren *Greeve*, hoofd-ingenieur van den waterstaat in de provincie Zuid-Holland, en mr. *Hora Siccama*, griffier van het hoog militair geregtshof.

— Tusschen de Nederlandsche regering en den Senaat der vrije stad Bremen is eene overeenkomst gesloten tot wederkeerige uitlevering van boosdoeners, welke is geteekend te 's Gravenhage en te Bremen den 9den en 12den October 1852.

— In de negen eerste maanden van dit jaar hebben 's Rijks middelen *f* 41,422,218.60 opgebragt; dat is *f* 140,212.71 meer dan in dezelfde maanden van 1851.

In de negen eerste maanden van dit jaar hebben de dir. belastingen *f* 9,520.40 minder opgebragt, dan in dat tijdperk van 1851; — de in- en uitg. regten enz. *f* 289,177.70 meer; — de accijnsen *f* 327,234.23 meer; registratie, zegel, enz. *f* 492,119.83 minder; — regt van waarborg *f* 3,555.09 meer; — posterij *f* 20,679.90 meer; — loterij *f* 1306 meer.

— Uit Luxemburg wordt, van den 9den, het ontwerp-adres, in antwoord op de Troonrede, medegedeeld, door de commissie met eenparigheid van stemmen aan de Kamer voorgesteld. Dat adres is voor het grootste gedeelte een weerklank der Troonrede. Slechts op twee punten merkt men daarbij afwijking op, en wel in de zinsnede nopens den Duitschen bond, en omtrent die, betrekkelijk de onderhandelingen met den H. Stoel. Deze tweede zinsnede luidt als volgt:

„De constitutie voorziet de onderhandelingen, welke de betrekkingen tusschen de Kerk en den Staat moeten regelen: de waarborg van voldoende stabiliteit voor de goede Luxemburgsche geestelijkheid is een der constitutionele grondslagen van het concordaat, hetwelk wij van ganscher harte wenschen, om eindelijk den toestand der Kerk in Luxemburg vast te stellen, groot, magtig, vrij uit het godsdienstig oogpunt, maar onderworpen aan den Staat, aan de wetten van den Staat. De Kamer volhardt, wat betreft de wezenlijke voorwaarden van dit belangrijk traktaat, standvastig in hare vroegere beslissingen.

„De tegenwoordige strekking der Kerk, wij kunnen het niet verbergen, is verontrustend: de stoutheid der mannen, welke zij als hare organen erkent, is bij ons onbeperkt en toomeloos.

„De Staat moet voor het lager onderwijs waken, en het overigens wettig aandeel, hetwelk de Kerk bij ons aan het onderwijs heeft, is ruim genoeg. Met leedwezen hebben wij haar in onlangs genomen maatregelen, middelen zien beproeven, welke den invloed en het beginsel der Regering in de scholen vernietigen."

AMSTERDAM, 15 October.

Een reiziger, die zich bevonden heeft op den Holl. spoortrein, aan welken eergisteren het gansch niet onbeduidende ongeluk overkomen is, verhaalt in de *N. Rott. Ct.*, dat het onheil veroorzaakt is, doordien een der dwarsbalken, — dienende tot steun der in de lengte aangebragte balken, op welke de spoorstaven rusten, — *geheel verrot zijnde*, uitgeweken is onder het gewigt der locomotief. Die dwarsbalk, door hem en anderen onderzocht, was, naar zijn zeggen, geheel verteerd en kon met de hand tot gruis gemaakt worden. Hij voegde er bij vernomen te hebben, dat de dwarsbalken op dat gedeelte van den weg zich algemeen nagenoeg in dien staat bevinden.

Overigens wordt deze opgave volkomen bevestigd door het onderstaande artikel, bij het *Handelsblad* ingezonden:

„Wij verzoeken de redactie van het *Handelsblad* beleefdelijk, te willen opnemen het volgend kort verslag van hetgeen ons is overkomen op Dingsdag den 12den October 1852, met den eersten trein van Amsterdam naar 's Hage.

„Ongeveer vijf minuten voorbij het station Voorschoten voelden wij op eens eenen schok, die zoo hevig was, dat wij allen tegen elkander aan stieten. Bij het verlaten van onze wagens hadden wij een akelig schouwspel voor oogen: al de passagiers zeer ontsteld; de locomotief in het water: de tender het onderste boven; de goederenwagen met een rijtuig van de 3de klasse geheel verbrijzeld; een wagen van de 3de klasse voorover in den grond gezakt en de daaropvolgende diligence in eene schuinsche rigting; een conducteur werd zwaar aan de hand gekneusd, een heer belangrijk aan het oog verwond en vele personen hebben beleedigingen bekomen.

„Wij mogen het als eene bestiering van de Voorzienigheid beschouwen, dat er bij dit ongeval geene ernstiger ongelukken plaats hebben gehad. Waaraan dit ongeluk, hetwelk zoovele menschenlevens had kunnen kosten, toe te schrijven is, kunnen wij niet geheel beoordeelen; maar dit kunnen wij als eene daadzaak opgeven, dat bij onze wandeling van de plaats wáár het gebeurd is tot aan de laan van Oostende, wij het hout langs de rails over dien geheelen weg veelal verrot hebben gevonden, zoodat op vele plaatsen met een' stok daar door konde worden gestoken en wij zelfs eenige schroeven los in den grond aangetroffen hebben. Ter voorkoming van verdere ongelukken is het te wenschen, dat de zaak door de regering worde onderzocht, opdat menschenlevens door te ver gedrevene zuinigheid niet weder roekeloos worden in de waagschaal gesteld.

„Mr. *J. J. Rochussen*, mr. *W. H. Suringar, Jr.*, *D. L. W. Hooglandt*, mr. *L. van Wensen*, mr. *H. M. van der Sande.*"

[Naar men verneemt is van regeringswege bereids eene commissie benoemd tot onderzoek van het terrein en het materiëel van den Holl. IJzeren spoorweg.]

— Gisteren hadden de heeren *van Hoëvell*, *Reynders*, *van Hall*, *Groen van Prinsterer*, *Engelen*, *van Doorn*, *van Akerlaken* en *Dirks*, allen leden der Kamer, de eer het middagmaal bij den Koning te gebruiken. Al de leden der Tweede Kamer zullen op gelijke wijze door Z. M. worden uitgenoodigd, hetgeen een' aangenaam bewijs schenkt van 's Konings persoonlijke sympathie jegens de vertegenwoordigers des volks. (*H.B.*)

APELDOORN, 6 October.

De school van Z. M. den Koning is gepasseerden Maandag ook als avondschool voor meergevorderden geopend, waardoor een aantal kinderen, welke daartoe examen hebben kunnen afleggen, in de gelegenheid zijn gesteld om onderwijs in algebra, aardrijks-, meet- en scheikunde en andere hooge wetenschappen te ontvangen en zich alzoo voor te bereiden voor hun volgend bestaan. Deze school, waarop daags ongeveer 100 kinderen worden toegelaten, wordt getrouw en met lust door de leerlingen bezocht.

UTRECHT, 14 October.

De hoogleeraar *Buys Ballot* alhier verzoekt, in 't belang der meteorologische wetenschap, openbaar te maken dat ieder, die zoo goed is, berigten in eenig nieuwspapier in te zenden aangaande groote veranderingen of hevige verschijnselen, in de atmospheer voorgevallen, de waarde dier berigten verdubbelt, in geval hij ze van eene juiste tijdsbepaling doet vergezeld gaan.

GOUDA, 16 October.

Naar wij vernemen, is dezer dagen het daarstellen van de spoorweglijn van Rotterdam over deze stad naar Utrecht, met al hetgeen daartoe behoort, bij onderhandsche aanbesteding, opgedragen aan eenen Engelschman, voor drie en een half millioen guldens.

LEEUWARDEN, 14 October.

Naar aanleiding van het gewijzigd reglement tot voorkoming der verspreiding van de besmettelijke longziekte onder het rundvee in deze provincie, is weder last gegeven tot het dooden van 31 runderen, welke door die ziekte waren aangetast, makende sedert de inwerkingtreding der betrekkelijke reglementaire verordeningen (17*den December* 1849) een totaal van 5523 runderen.

ASSEN, 9 October.

Bij ministeriële resolutie d.d. 11den October 1852, no. 21 (personeel), zijn bevorderd: tot commies der 1ste klasse *H. Berents*, van de 2de klasse, te Westerbork; tot commies der 2de klasse *Eichner*, van de 3de klasse, te Assen; en tot commiezen van de 3de klasse *H. W. Eilbracht*; te Havelte, *S. Schouten*; te Koevorden, *R. C. C. D. von Gemmingen*; te Erm, *J. C. van Leeuwen*, te Smilde, allen thans van de 4de klasse, en is benoemd tot commies der 4de kl. *M. Bruining*, te Assen.

— Men verneemt, dat in eene gecombineerde vergadering van de commissie tot stichting van een kerkgebouw te Nieuw-Buinen met kerkvoogden en notabelen van de Herv. gemeente van Borger, de laatstgenoemden borg hebben gezegd voor de jaarlijksche betaling van *f* 200, welke er, buiten de *f* 300 van wege het rijk toegezegd, nog ontbreken aan het traktement voor een hulpprediker te Nieuw-Buinen, mits de commissie tot deze *f* 200 *f* 100 bijbrenge en het overige door eene kollekte bij de godsdienstoefeningen trachte te vinden, terwijl kerkvoogden en notabelen voor licht bij de avond-godsdienst en voor brood en wijn bij het Heilig Avondmaal zullen zorgen.

— Bij besluit van den 15den dezer heeft Zijne Maj. de door den gemeenteraad van Beilen gedane benoeming van den burgemeester mr. S. J. OOSTING, tot secretaris, met Zijne goedkeuring bekrachtigd.

KOEVORDEN, 14 October.

Eindelijk schijnt aan eene sedert meer dan eene eeuw door duizenden, hier en in den omtrek gevoelde behoefte te zullen worden voldaan; de hoofd-ingenieur van den waterstaat heeft het terrein definitief afgebakend, waar langs het afwateringskanaal van hier in de Vecht bij Ane zal worden gegraven en de begrooting opgemaakt. Omstreeks ter halver wege zal eene sluis worden gelegd. Naar wij verder vernemen, zal reeds in het aanst. voorjaar met het graven een begin worden gemaakt. Bij gebrek aan eene behoorlijke afwatering, staat hier het land in den omtrek reeds eenige voeten onder water.

— Men is hier reeds bezig met het inladen van het oorlogsmaterieël. Naar wij vernemen, zullen kruid en kogels naar Amsterdam, de kanonnen en overige goederen naar Doesburg worden vervoerd; naar de berekening zal men hiertoe de scheepsruimte van 60 a 70 zoogenoemde zompen of Vechtschuiten behoeven.

GRONINGEN, 18 October.

Aan het *Handelsblad* wordt van hier medegedeeld, dat er bij heeren curatoren dezer hoogeschool aanschrijving is ontvangen, om de uitmuntende stukken uit het museum voor natuurlijke historie alhier, afkomstig uit den St. Pietersberg te Maastricht en deel uitmakende van de voormalige CAMPER'sche collectie, te doen opzenden naar Haarlem, ten gebruike voor de Geologische hoofdcommissie, die ijverig bezig moet zijn met het bewerken van de Geologische beschrijving, enz. van Nederland.

— Door een der leden van de Gedepu eerde Staten, is heden middag, in het bijzijn van den hoofdingenieur van den waterstaat alhier, onder nadere approbatie en bij inschrijving en opbod, aanbesteed:

Het leveren van materialen op onderscheidene wegen in de provincie Groningen, in 1852, in drie afzonderlijke perceelen, als:

1) Het gedeelte weg tusschen Uskwert en Uithuizen. De inzet werd gezet op *f* 300, met *f* 10 verhooging, en hiervan werd aannemer P. WIERSEMA, alhier, voor *f* 550.

2) De weg van Martenshoek naar Winschoten, gedeelte tuschen Martenshoek en Noordbroek. De inzet was *f* 500 met eene telkenmale verhooging van *f* 10. Hiervan is aanemer geworden D. OOMKENS, te Essen-Bril (gem. Winschoten) voor *f* 670.

3) De weg van Winschoten naar de Morige en wel meest tusschen Winschoten en de Hoogebrug. De inzet werd bepaald op *f* 400, met eene verhooging van *f* 10. Hiervan is bovengenoemde OOMKENS insgelijks aannemer geworden, voor *f* 560.

— Naar wij vernemen, hebben LODEWIJK BURGLER, van beroep voerman, alsmede GEERTRUIDA BUNT, van beroep naaister, beide alhier woonachtig, zich in cassatie begeven. (Zie omtrent hun vonnis, het voor laatste nommer dezer courant.)

— Den 25sten Aug. l.l. werd te Hoogezand een paijakker gestolen. — Eenige weken later werd dit voorwerp in Muntendam verkocht. Het ingestelde onderzoek toonde, dat als dader van dezen diefstal moest worden beschouwd BEREND JANS ROMP, die, hoezeer 28 jaren oud, reeds twee malen wegens diefstal is veroordeeld, en in dezelfde maand Aug. uit het tuchthuis te Leeuwarden was ontslagen. Hij is den 16den dezer gevankelijk dezer stede binnengebragt.

— In de afgeloopen week heeft eene gehuwde vrouw alhier zich door rattekruid van het leven beroofd. De oorzaak schijnt gelegen te zijn in verstandsverbijstering, het gevolg van onderscheidene omstandigheden.

— Ten aanzien van de te Scheveningen voorgevallen stranding van de Engelsche stoomboot *Red Rover*, behoorende aan mevr. de wed. W. G. WIJNEN EN ZOON, te Londen, deelt men nog de volgende bijzonderheden mede: De boot was in den voornacht van Donderdag op Vrijdag in het gezigt van Egmond aan Zee; te vijf uur ontdekte men Zandvoort; de storm in hevigheid steeds toenemende, bragt de boot nader bij de kust, en spoedig kwam zij in het gezigt van Scheveningen. Een ketting van zestig vademen werd uitgeworpen, alle man zette zich aan het pompen; te twee uur 's namiddags brak die ketting; toen liet men het groote anker vallen met den langsten ketting; te drie uur loste men noodschoten en werd de noodvlag geheschen, de booten klaar gemaakt en het voornemen opgevat het schip te verlaten; daarna raadpleegde de bevelvoerder de geheele equipage en werd besloten den storm uit te blijven rijden op het anker; te negen uur de groote ketting brekende, werd het schip tegen de kust geworpen en strandde.

— De minister van binnenlandsche zaken heeft ter kennis gebragt, dat bij den boekhandelaar A. J. VAN WEELDEN, te 's Gravenhage, en, door diens tusschenkomst, in de voornaamste gemeenten des rijks verkrijgbaar wordt gesteld het werk getiteld: „*Uitkomsten der derde tienjarige volkstelling in het Koningrijk der Nederlanden op den 19den November 1849*;" — dat de prijs is bepaald: voor het geheele werk op *f* 10, voor een deel van het werk, eene provincie afzonderlijk betreffende, op 1½ cent per bladzijde druks; en dat de deelen, welke de uitkomsten ten aanzien der provinciën Noordbrabant en Gelderland bevatten, reeds dadelijk te bekomen zijn.

— Men schrijft uit *Oldenburg*, van den 13den Oct., het volgende: „Wij vernemen dat de reeds vroeger door eene Nederlandsche compagnie (firma: gebroeders BALKEMA) geprojecteerde de aanleg van een' spoorweg van *Nieuwe Schans* naar *Leer* en van daar verder over Oldenburg en Bremen naar Hamburg, thans weder op nieuw in overweging wordt genomen. Een agent van genoemde compagnie was hier gisteren aanwezig. De regering moet zich tot de toetreding van het plan genegen verklaard hebben. Ook zegt men, dat de Nederlandsche regering hoogen prijs stelt op den aanleg van genoemde baan dat zij en de aansluiting van den Hollandschen spoorweg aan de Hannoversche westerbaan bij Lingen van de toestemming tot de verbinding tusschen Nieuwe Schans en Leer en verder in het Oldenburgsche, afhankelijk heeft gemaakt."

[Volgens bijzondere en geloofwaardige berigten kunnen wij hier bijvoegen dat de regering van Hannover reeds de aangevraagde concessie heeft verleend.]

VERSLAG wegens den staat der gewassen en van het vee in de provincie Groningen; den 31sten September 1852.

(*Vervolg en slot van het vorig nommer.*)

Vee. De gezondheidstoestand van runderen en paarden laat niets te wenschen over.

Van rundvee was vrij wat uitvoer naar Duitschland en Engeland, zoodat de handel levendig was, en steeds tot goede prijzen, hetgeen voor een groot deel wordt toegeschreven aan het niet bestaan der longziekte in dit gewest.

De wasdom en vermeerdering van het vee was algemeen gewenscht, doch het botergemaak niet overvloedig, waarschijnlijk ten gevolge der bijzondere droogte van Julij en Augustus.

Eene uitzondering op het vermelde nopens den gezondheidstoestand der runderen vindt men in de omstandigheid, dat vele vette koeijen aan eene opzetting van den uijer leden, welke dikwijls heelkundige hulp noodig maakte. Opmerkelijk is het, dat dezelfde ongesteldheid ook elders, bijv. in Noordholland, dit jaar is opgemerkt.

Ook in *paarden* was de handel matig goed te noemen. De beste soorten althans worden op de markten steeds met goede prijzen betaald.

In de gemeente Slochteren zijn, op hooger last, twee paarden wegens kwade droes afgemaakt, en deze besmetting hiermede gestuit.

Schapen werden reeds in den voorzomer tot goede prijzen opgekocht en al wat voor de slagtbank geschikt was, het geheele jaar door, meest voor Engeland aangekocht.

Zij bleven algemeen gezond, met uitzondering van eenige gevallen van galligheid in de lage landen en vooral van eene besmettelijke en kwaadaardige pokziekte, welke in September te Uithuizen en Uithuizermeeden heerschte en waardoor velen bezweken.

Varkens. Hieronder vertoonde zich hier en daar de bekende ziekte, inzonderheid in de dorpen Garnwerd, Ezinge, Oldehove en Aduard en in vele streken van Hunzego, waar om deze reden vele varkens ontijdig hebben moeten geslagt worden.

De *bijen* hebben middelmatig opgeleverd, zoover men dit tot nu toe kan nagaan.

Nieuwe bebouwing. Men heeft zich op vele plaatsen de bijzonder gunstige weêrsgesteldheid van Augustus en September ten nutte gemaakt, om het land behoorlijk van onkruid, inzonderheid van kweek, te zuiveren, waartoe op vele plaatsen de daartoe ingerigte kweekegge met goed gevolg gebruikt is.

Door de fraaije en drooge weêrsgesteldheid konden ook al de bouwlanden voor de wintergranen behoorlijk bearbeid worden, zoodat deze in weltoebereiden grond zullen komen, indien de nu, in September, zoo overvloedig vallende regens daaraan geen nadeel toebrengen.

Het jonge koolzaad, dat hier gewoonlijk in Augustus gezaaid wordt, heeft van de toen heerschende droogte en van de aardvloo veel geleden, zoodat vele velden geheel omgeploegd zijn en weder bezaaid moesten worden. Hier kwam bij, dat de zich opeenhoopende drukten van den oogsttijd de zaaijing ook reeds iets later dan gewoonlijk, en wel tot op het laatst van Augustus, hebben doen uitstellen.

Onderscheidene stukken zijn zelfs voor de derde maal herzaaid, zoodat het vooruitzigt van dit gewas in een volgend jaar zeer slecht is. De opene plekken op den akker worden op dit oogenblik nog zooveel mogelijk met bijgepote planten aangevuld.

Eene gunstige uitzondering maakt het zaad, dat onder de boonen te veld gebragt was, en dat, veel vroeger uitgezaaid wordende, over het algemeen goed staat.

In de veenkoloniën zaait men, na rogge, niet zelden nog boekweit, als tweede vrucht, om deze laatste groen onder te ploegen. Dit jaar evenwel zal men van die boekweit kunnen inoogsten, daar de korrel zich reeds begint te zetten, ten gevolge van de vroege zaaijing en het fraaije weder van Augustus.

Als een bewijs hoe vroeg de rogge dit jaar heeft kunnen ingeoogst worden, dient, dat men te Haren op de boerderij der landhuishoudkundige school reeds op den 23sten Julij knollen na rogge heeft kunnen zaaijen. Deze, en in het algemeen de knollen na rogge, staan op dit oogenblik zeer goed.

Ten slotte wordt nog de ramp vermeld, die de landerijen onder Hellum en Schildwolde getroffen heeft. Hier toch heeft de langdurige regen van den 8sten tot den 28sten Junij, gepaard met windstilte, waardoor de molens belet werden te werken, het water tot eene buitengewone hoogte doen stijgen. Vooral was de stortregen van den 18den dier maand noodlottig, wijl het water toen binnen den tijd van ruim drie uren, meer dan een half voet steeg, vele wallen scheurden en in groote klompen naar beneden vielen, en alle lagere landen overstroomd raakten. Het bleek later, dat van alle uitgezaaide haver hier wel ¾ verloren gegaan was.

De *Landb. Courant* deelt mede, dat er eene voor de houtteelt belangrijke proef op groote schaal zal genomen worden. Het rijk namelijk zal de bermen van den grooten weg der 1ste klasse no. 1 van de Utrechtsche grenzen naar Deventer, tusschen den Konijnenberg bij Nieuw Millingen en den tra van het Hoog Zoerensche bosch — eene lengte van 2990 ellen, — met 2990 stuks beuken- en 79 stuks eikenheesters beplanten. De grond ter wederzijden van den straatweg zal ter breedte van 5 ellen en ter diepte van 70 duimen worden omgespit en gelijk gemaakt. De kuilen, waar de heesters in dezen omgespitten grond gepoot zullen worden, moeten den vorm van een afgeknotten kegel hebben, diep 1 el, met een' kubieken inhoud van 800 palmen. De uitkomende grond zal fijn gestoken en van steenen enz. gezuiverd worden.

De bemesting zal geschieden deels met guano deels met lompen.

Het planten der heesters zal geschieden wel te lood, de bovenkant der wortels 20 duim onder het oppervlak der bermen, behoorlijk aangevuld en vastgetrapt. Zoo noodig zullen de heesters geschoord worden.

De heesters moeten lang zijn 2.20 ellen boven den grond, en de beuken op 1.50 ellen van het aardeind gemeten; de beuken niet minder dan 10 tot 12 duimen, de eiken 15 duimen in omtrek. Zij moeten zijn gaaf, regt opgaande, goed levend, gezond, glad van stam, wel geworteld, zonder schimmel of ander bederf, in de kweekerij reeds vroeger verplant en niet langer dan 3 of 4 dagen uit de kweekerij getrokken.

De aanbesteding van dit werk, dat door het ministerie van binnenl. zaken geschied, moet in het gouvernementsgebouw te Arnhem den 1sten October hebben plaats gehad.

Inheemsche Afrikaansche handschriften.

Sedert omstreeks twee jaar is het bekend, dat luitenant FORBES in westelijk Afrika eene geschrevene taal ontdekt heeft, welke bij de Wei's in gebruik is: handschriften in die taal zijn thans in Engeland aangekomen, en in het *Foreign Office* worden daarvan *fac similés* gemaakt. De verdienste van deze ontdekking komt toe aan het Zendelinggenootschap, dat hoofdzakelijk tot dit einde den heer KÖLLE naar Afrika zond. Het alphabet bestaat uit 200 teekens, die lettergrepen uitdrukken, en zou door zekeren DOALU BUKABA, eenen inboorling, zijn uitgevonden, die als kind het Phonetische alphabet der Amerikaansche zendelingen had leeren kennen. Hij beweert, dat de teekenen hem in den droom zijn verschenen. De taal der Wei's is verwant met de Mandingo, Bambara en andere talen, welke van Gambia tot aan de Gallenas-rivieren over eene uitgestrektheid lands ter lengte van 600 mijlen en 300 mijlen oostwaarts in het binnenland gesproken worden. Wanneer het blijken mogt, dat deze handschriften oude vormen behelzen, waardoor een verband met de noordelijke en oostelijke talen van het vasteland van Afrika, het Coptisch en Ambarisch, ware aan te toonen, dan zou die ontdekking van groot nut voor de ethnologie kunnen zijn, want tot heden toe heeft men aangenomen, dat van de menigte dialecten, welke gesproken worden, niet één geschreven is. Ook zal het daartoe bijdragen, de meening dergenen te ondersteunen, welke geneigd zijn aan de Afrikanen eenen hoogeren rang toe te kennen in de geschiedenis der natiën.

Rede van den Prins President der Fransche republiek,

uitgesproken te Bordeaux den 9den Oct. 1852.

Deze rede werd — zooals wij met een enkel woord reeds hebben medegedeeld — uitgesproken aan een door de kamer van koophandel te Bordeaux in het beursgebouw aangerigt gastmaal, in antwoord op een' toast op den Prins van den voorzitter dier kamer. Deze rede, die te Parijs teregt als eene zeer belangrijke gebeurtenis wordt beschouwd, zoo als ook uit de nieuwsberigten onder Parijs blijkt, verdient, om meer dan ééne reden, in haar geheel te worden gekend. Zij luidt als volgt:

„Het is u bekend, dat ik met geen ander doel den tegenwoordigen togt heb ondernomen, dan om zelf bekend te worden met onze schoone zuidelijke departementen, en om mij persoonlijk te overtuigen van de behoeften dier gewesten. De reis heeft echter eene nog belangrijker uitkomst opgeleverd. Inderdaad, — ik zeg dit met eene openhartigheid, die even ver verwijderd is van hoogmoed als van valsche nederigheid, — nooit heeft eenig volk zo eenstemmig, zoo geheel zonder omwegen en zonder daartoe op eenigerhande wijze te zijn aangespoord, den wensch aan den dag gelegd, om te worden ontheven van de bekommering voor de toekomst, door de bevestiging van het gezag, 't welk het boven alles verkiest, in de handen waaraan het thans is toevertrouwd. De reden daarvan ligt voor de hand. Het volk weet thans, dat het zich met de verwezenlijking van ijdele hersenschimmen heeft gevleid; doch tevens, dat het juist daardoor met groote gevaren werd bedreigd. Het weet thans, dat in het jaar 1852 de maatschappij den gapenden afgrond te gemoet ging, omdat elke partij zich bij voorraad reeds verheugde in de algemeene schipbreuk, als het eenige middel om hare banier te planten op de bovendrijvende deelen van het verbrijzelde geheel.

„Het volk heeft thans de ongerijmdheid der aan hetzelve verkondigde beginselen ingezien, en de overtuiging erlangd, dat de zoogenaamde hervormers niets anders waren dan plannenmakers, en dat noodwendig onevenredigheid moest bestaan tusschen de door hen gebezigde middelen en beloofde uitkomsten. Thans vereenigt het geheele volk zich met geestdrift om mijn persoon, omdat het weet, dat ik niet behoor tot het geslacht van deze en dergelijke staatkundige gelukzoekers.

„Om de welvaart van het land op hechte grondslagen te verzekeren, is het niet noodig, nieuwe stelsels in toepassing te brengen, maar om voor alles vertrouwen voor het tegenwoordige te doen geboren worden en zekerheid voor het toekomende. Daarom schijnt Frankrijk tot den keizerlijken regeringsvorm te willen terugkeeren. Ééne vrees bestaat er echter, welke ik moet opheffen. Ten gevolge van een zeker gevoel van wantrouwen, verkondigen sommigen luide: „Het Keizerrijk is de oorlog."

„Ik zeg: „Het Keizerrijk is de vrede."

„Het is de vrede. Frankrijk toch verlangt niets dan den vrede, en wanneer Frankrijk voldaan is, heeft de geheele wereld vrede en rust. *Glorie is erfelijk, doch geenszins de oorlog* De Vorsten, die zich met fierheid de kleinzonen van *Lodewijk XIV* noemden, hebben er nooit aan gedacht om den door dien Koning ondernomen strijd voort te zetten.

„Niemand zal ooit voor zijn genoegen een' oorlog ondernemen. Noodzakelijkheid alleen kan daartoe aanleiding geven. Wij leven thans in een tijdperk van overgang. Te midden echter van tallooze elementen van voorspoed en welvaart vinden wij ook ontzettende middelen van verwoesting en dood, zoodat men teregt mag zeggen: „*Vloek over dengenen, die het eerst in Europa het* „*sein mogt geven van eenen schok, welks gevolgen onberekenbaar* „*zijn.*"

„Ik gevoel dit alles levendig en toch moet ik, even als de Keizer, overgaan tot veroveringen. Ik wil, even als hij, de verbroedering der vijandige partijen bewerken, en in den grooten populairen stroom terugvoeren die kleine vijandige beken en rivieren, welker wateren thans, zonder nut voor iemand aan te brengen, geheel verloren gaan.

„Ik wil aan het gezag van de godsdienst, van de zedeleer, van de welvoegelijkheid, onderwerpen het nog zoo talrijke deel onzer bevolking, 't welk, te midden van een land van geloof, te naauwernood bekend is met de voorschriften van *Christus*; — 't welk, geplaatst op den vruchtbaarsten bodem van de geheele aarde, te naauwernood in staat is om zich in het genot der eerste levensbehoeften te stellen.

„Tallooze woeste gronden zijn ons nog ter ontginning overgelaten; vele zijn de wegen, die wij nog moeten aanleggen; de havens, die wij moeten graven; de stroomen, die wij bevaarbaar moeten maken; de kanalen, die wij moeten voltooijen; de spoorwegen, die ons nog ontbreken. Tegenover Marseille is een groot land gelegen, 't welk wij tot de hoogte, waarop Frankrijk is geplaatst, moeten verheffen. Al de op de westelijke kust des lands gelegene groote havens moeten nader bij de havens van Amerika worden gebragt door versnelde middelen van gemeenschap, welke wij tot dusver niet bezitten. In één woord, overal bespeuren wij bouwvallen, die hersteld moeten worden; valsche goden, welker eeredienst door ons behoort te worden uitgeroeid; waarheden, die door ons toedoen algemeen moeten worden erkend.

„Zietdaar, mijne heeren, hoe het Keizerrijk door mij wordt beschouwd, ingeval het Keizerrijk moet worden hersteld.

„Deze zijn de veroveringen, waarop ik mijne aandacht heb gevestigd, en gij allen, die mij omringt, die even als ik het heil van ons gemeenschappelijk vaderland verlangt te bevorderen, — gij allen zijt mijne soldaten."

De groote strafgevangenissen in Engeland, in 1851.

Aan het officiële rapport van de inspecteurs der groote strafgevangenissen in Engeland, over het jaar 1851, wordt het volgende ontleend. Deze gevangenissen zijn alle in de laatste jaren gesticht, sedert dat besloten werd, de tot deportatie bestemden vooraf binnen 's lands aan opsluiting en dwangarbeid te onderwerpen, met het doel, om hen voor het verblijf in de overzeesche strafplaats beter geschikt te maken en hen naar hun zedelijk karakter te kunnen verdeelen in klassen, die naar verschillende strafplaatsen bestemd zijn. Tot invoering van dit zoogenoemde beproevings-stelsel, waardoor men het deportatiestelsel betere vruchten hoopt te doen dragen dan vroeger het geval was, moesten onderscheiden groote gevangenissen gebouwd worden, om de veroordeelden, gescheiden naar kunne, ouderdom en mate van misdadigheid, te kunnen opsluiten. Vier daarvan zijn voltooid en sedert eenige jaren in gebruik, die van Pentonville, van Millbank, van Portland en van Parkhurst; die van Dartmoor is onlangs in gebruik gesteld en bevat thans omstreeks duizend gevangenen; terwijl de grootste van alle, die van Portsea, eerlang zal voltooid zijn, in afwachting waarvan de daarvoor bestemde gevangenen opgesloten zijn in de gevangenschepen te Portsmouth, welke het bestuur hoopt spoedig overbodig te maken en geheel af te schaffen.

Het bovenbedoelde rapport betreft de vier in 1851 in gebruik zijnde gevangenissen, benevens de gevangenschepen. Den 1sten Januarij 1851 waren daarin 5214 personen opgesloten, en den 31sten December j.l. 6068, dat is 854 meer dan in het begin des jaars. Intusschen waren 2541 gevangenen, hunnen proeftijd in de gevangenis doorgestaan hebbende, gedeporteerd, en wel 39, als onverbeterlijke booswichten, naar de Norfolk-eilanden; 348 naar Gibraltar; 193 naar de Bermudes-eilanden; 898 naar West-Australië, en 1043, waaronder 432 vrouwen, naar Van-Diemensland.

De uitgaven voor de vier gevangenissen en de gevangenschepen hebben in 1851 ongeveer anderhalf millioen gulden bedragen, waarvan een twintigste gedeelte voor onderhoud der gebouwen heeft gestrekt. Het aantal gevangenen met de opbrengst van den gezamenlijken gevangenarbeid in elk gesticht vergelijkende, wijst het rapport aan, dat de jaarlijksche arbeid van elken gevangene in geldswaarde gelijk stond met *f* 60 in Pentonville, *f* 32 in Parkhurst, *f* 49 in Millbank, *f* 200 op de gevangenschepen en ruim *f* 300 te Portland. De kosten van het jaarlijksch onderhoud van elken gevangene worden in het verslag gesteld op *f* 230 te Pentonville, *f* 210 te Parkhust, *f* 275 te Millbank, *f* 80 op de gevangenschepen; terwijl het te Portland minder dan niets heeft gekost, dewijl aldaar de uitgaven voor onderhoud en verpleging *f* 43,000 minder dan de geldswaarde van den gevangenarbeid bedragen hebben. Dit in de geschiedenis van het strafwezen vroeger welligt nimmer voorgekomen verschijnsel wordt verklaard uit plaatselijke omstandigheden en zal, naar men verwacht, ook tegelijk met deze ophouden: de gevangenen zijn er namelijk gebezigd tot het aanleggen eener noodhaven in de onmiddellijke nabijheid der gevangenis; van de waarde van hunnen arbeid ging alzoo niets verloren door de noodzakelijkheid van verplaatsingen; en het genoegen van zamen te zijn, terwijl overigens eenzame opsluiting regel is, prikkelde hunnen ijver. De bestuurder dezer gevangenis getuigde dan ook, zelden arbeiders voor hun eigen brood met zooveel overleg en goeden wil te hebben zien werken, als deze gevangenen, zoodat de waarde van hunnen arbeid in 1851 *f* 250,000 bedroeg, dat is *f* 75,000 meer dan in 1850 bij een even groot aantal arbeidende handen het geval was; het aantal gevangenen bedroeg gemiddeld niet meer dan 821, waarvan een zestigtal voor huisselijke werkzaamheden gebezigd werden.

Omtrent de gevangenis te Parkhurst wordt gemeld, dat de inwendige regeling aldaar, waarop in de dagbladen en elders vele en gegronde aanmerkingen gemaakt zijn, op verscheiden gewigtige punten is gewijzigd; onder anderen is het onderrigt, hetwelk aan de aldaar opgesloten jeugdige gevangenen gegeven wordt en eene al te groote uitgebreidheid had erlangd, aanmerkelijk vereenvoudigd en beperkt, terwijl het aantal der gevangenen, die tot veld- of anderen handenarbeid worden gebezigd, vermeerderd is. Te Pentonville, waar de inriging zeer kostbaar was, zijn aanmerkelijke besparingen bewerkstelligd, en de weverij is ingevoerd met zoo goeden uitslag, dat al de gevangenen der rijksgevangenissen thans gekleed zijn met grof maar stevig en warm laken, hetwelk te Pentonville met weinig kosten vervaardigd wordt. Van de nieuwe gevangenis te Dartmoor is men voornemens inzonderheid een landbouwend strafgesticht te maken; de gevangenen zullen er gebezigd worden om de uitgestrekte woeste velden daaromstreeks door wegen toegankelijk te maken en in behouwing te brengen; er zal vooral hennep worden geteeld, die in het strafgesticht bearbeid en vervolgens in de gevangenis van Pentonville tot stof ter kleeding der gevangenen zal worden verwerkt.

Men merkt op, dat Engeland de deportatie thans gedeeltelijk door opsluiting en dwangarbeid en zelfs door gezamenlijken dwangarbeid vervangt, terwijl de Fransche regering bezig is, den gezamenlijken dwangarbeid en de opsluiting in de galeikerkers door de deportatie te vervangen.

Kerknieuws.

GRONINGEN, 18 October. De weleerw. zeer gel heer ds. PIETER MEINDERS DIJKSTERHUIS, predikant bij de Christelijke Afgescheidene gemeente te Dordrecht, heeft het op z. ed. uitgebragte beroep, als leeraar bij die gemeente alhier, aangenomen.

— Ds. *H. ten Cate Hoedemaker*, predikant bij de Doopsgezinde gemeente te Noordbroek en Nieuw-Scheemda, heeft de beroeping naar Grouw aangenomen.

— Den 10den dezer werd ds. *Horreus de Haas*, van de Ommelanderwijk, te Dwingelo bevestigd door ds. *Heeres*, pred. te Zuidhorn, met eene rede over 2 Tim. 1 : 7. De bevestigde aanvaardde zijn h. dienstwerk, predikende over Efez. 1 : 22*b*.

— Ds. *de Bey*, te Middelstum, heeft voor de beroeping naar de Chr. Afg. gemeente van Delfzijl en Uitwierda bedankt.

Te Westerbork is beroepen *A. W. Nijenhuis*.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.